

Vliv projektů podpořených z Operačního programu Životní prostředí na rozvoj regionu

Bc. Dušan Odehnal

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Dušan ODEHNAL**
Osobní číslo: **M10509**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Vliv projektů podpořených z Operačního programu
Životní prostředí na rozvoj regionu**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zhodnoťte zasazení problematiky životního prostředí v teoretických konceptech regionálního rozvoje.
- Charakterizujte nástroje ochrany životního prostředí ve vztahu k regionálnímu rozvoji.

II. Praktická část

- Analyzujte vybrané atributy projektů podporovaných z Operačního programu Životní prostředí.
- Syntetizujte poznatky analýzy vybraných atributů projektů v kontextu širších souvislostí rozvoje regionů v České republice.
- Navrhněte projektovou žádost pro financování z Operačního programu Životní prostředí.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HÁJEK, O. a NOVOSÁK, J. Kohezní politika v širších souvislostech. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010. 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
[2] HRDÝ, M. Hodnocení ekonomické efektivnosti investičních projektů EU. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 203 s. ISBN 978-80-7357-137-4.
[3] JENÍČEK, V. et al. Vyvážený rozvoj na globální a regionální úrovni. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6.
[4] WOKOUN, R. et al. Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Milan Půček, MBA, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 26. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2012

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevykléčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2.5. 2012

Marek Odlehal

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. První z nich se zabývá zařazením problematiky životního prostředí do problematiky regionálního rozvoje a charakterizuje nástroje ochrany životního prostředí. Praktická část se zaměřuje na analýzu vybraných atributů projektů podpořených z Operačního programu Životní prostředí s návazností na reálné problémy vyskytující se v regionech. Práce je zakončena návrhem projektové žádosti financované z Operačního programu životní prostředí.

Klíčová slova:

Operační program Životní prostředí, regionální rozvoj, životní prostředí, projektová žádost, retenční nádrž

ABSTRACT

The thesis is divided into theoretical and practical part. The first one deals with planting of environment into regional development and characterizes the instruments of environmental protection. The practical part is focused on the analysis of selected attributes of the project supported by the Operational Program Environment in connection with real problems located in the regions. The paper ends with the project application proposal funded by the Operational Program Environment.

Keywords:

Operational Program Environment, regional development, environment, project application, flood pool

Děkuji panu Ing. Milanu Půčkovi, MBA, Ph. D za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracovávání mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mi poskytli cenné informace.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V RÁMCI REGIONÁLNÍHO ROZVOJE.....	13
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH OBLASTÍ OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V PROBLEMATICE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	13
1.2 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	14
1.3 KRAJINA A JEJÍ POTENCIÁL	16
1.4 SLOŽKY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	18
2 POLITIKY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	22
2.1 STRATEGIE EU PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	22
2.2 STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY	24
2.3 STÁTNÍ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY	25
3 FINANČNÍ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	27
3.1 NÁRODNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	27
3.1.1 Státní fond životního prostředí České republiky.....	27
3.1.2 Programy Ministerstva životního prostředí.....	28
3.2 FONDY A PROGRAMY EU.....	30
3.2.1 Kohézní fond.....	30
3.2.2 Evropský fond regionálního rozvoje	30
3.2.3 Operační program Životní prostředí.....	31
3.2.4 Regionální operační programy	33
3.2.5 Program LIFE+.....	33
3.3 DANĚ A POPLATKY	34
3.3.1 Ekologická daňová reforma.....	34
3.3.2 Poplatky.....	35
4 OSTATNÍ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	36
4.1 NORMATIVNÍ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	36
4.1.1 Právní normy	36
4.2 SAMOREGULACE, DOBROVOLNOST, VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ.....	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 STRUKTURA OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	39

5.1	PRIORITNÍ OSA 1 – ZLEPŠOVÁNÍ VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY A SNIŽOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ	42
5.2	PRIORITNÍ OSA 2 – ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ.....	45
5.3	PRIORITNÍ OSA 3 – UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ ENERGIE.....	48
5.4	PRIORITNÍ OSA 4 – ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRAŇOVÁNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ.....	52
5.5	PRIORITNÍ OSA 5 – OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK	55
5.6	PRIORITNÍ OSA 6 – ZLEPŠOVÁNÍ STAVU PŘÍRODY A KRAJINY	58
5.7	PRIORITNÍ OSA 7 – ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PORADENSTVÍ A OSVĚTU	65
5.8	PRIORITNÍ OSA 8 – TECHNICKÁ POMOC FINANCOVANÁ Z FONDU SOUDRŽNOSTI	67
6	NÁVRH PROJEKTOVÉ ŽÁDOSTI – REKONSTRUKCE RETENČNÍ NÁDRŽE LÁVKY	68
6.1	REKONSTRUKCE RETENČNÍ NÁDRŽE LÁVKY	68
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	83
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	89
	SEZNAM OBRÁZKŮ	91
	SEZNAM TABULEK.....	92
	SEZNAM PŘÍLOH.....	94

ÚVOD

Ochrana životního prostředí je v rámci celé Evropské unie velmi důležitým tématem. Přijetím Jednotného evropského aktu roku 1987 se stala samostatnou politikou, což způsobilo promítání se otázky životního prostředí do mnoha oblastí. Vznikla i celá řada finančních nástrojů na jeho podporu, z nichž za nejdůležitější je možno považovat Fond soudržnosti. Spolu s Evropským fondem pro regionální rozvoj tvoří také základní zdroj pro financování Operačního programu Životní prostředí.

Finanční prostředky z Operačního programu Životní prostředí nemalou měrou napomáhají ke zlepšování životního prostředí v České republice. Podporují celou řadu ekologických záměrů, které by byly jinak jen stěží realizovatelné. Projekty směřují například do oblastí zaměřených na kvalitu vod a ovzduší, zvyšování biologické rozmanitosti, efektivní využívání zdrojů energie a mnoha dalších.

V době zpracování diplomové práce bylo čerpání prostředků z fondů Evropské unie velmi aktuálním problémem. Ne jinak tomu tak bylo u Operačního programu Životní prostředí.

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat vybrané atributy projektů podporovaných z Operačního programu Životní prostředí v návaznosti na souvislosti týkající se rozvoje regionů v České republice.

V teoretické části jsou definovány spojitosti regionálního rozvoje a ochrany životního prostředí. Vymezuje se zde společný okruh problémů navazující na nástroje k jejich řešení. Řešená problematika se zaměřuje nejdříve na ochranu životního prostředí v rámci regionálního rozvoje. Dále jsou uvedeny nástroje ochrany životního prostředí, jako jsou politiky ochrany životního prostředí a finanční nástroje ochrany životního prostředí, kterým je vzhledem k tématu věnována velká pozornost. Pro úplnost se teoretická část zaobírá i ostatními nástroji ochrany životního prostředí.

Praktická část je rozdělena na dvě hlavní části – struktura Operačního programu Životní prostředí a Návrh projektové žádosti – Rekonstrukce retenční nádrže Lávký.

V první z nich je rozebrána situace v oblasti čerpání prostředků z OPŽP. Analýza je prováděna jak v rámci celého operačního programu, tak v rámci oblastí podpory. Ukazatele jsou zpracovány dle typu žadatele a obcí s rozšířenou působností, přičemž jsou zaměřeny na skutečnou situaci v rámci regionů České republiky.

Návrh projektové žádosti – Rekonstrukce retenční nádrže Lávky slouží jako ukázka typové žádosti o podporu z Operačního programu Životní prostředí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V RÁMCI REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Obecně politika ochrany životního prostředí vymezuje podstatu a směr pro rozhodování a aktivity směřující k dosažení zlepšení kvality životního prostředí. Přitom se zaměřuje na uplatnění principů udržitelného rozvoje, začlenění hlediska životního prostředí do sektorových politik, zvyšování ekonomické efektivnosti a sociální přijatelnosti environmentálních programů, projektů a činností. (MŽP, 2008-2012)

V oblasti regionálního rozvoje se oblast ekologie uplatňuje především v okruhu, jenž směřuje k ekonomickému rozvoji za podmínek šetrného zacházení s přírodními zdroji a využíváním pozemků. (Hudečková et al., 2008, s. 7 - 8)

1.1 Vymezení základních oblastí ochrany životního prostředí v problematice regionálního rozvoje

Ochrana životního prostředí v kontextu regionálního rozvoje se zaměřuje na tyto oblasti:

- Krajinná ekologie, ekologická stabilita, ekosystémy v urbanizovaném i neurbanizovaném prostředí,
- Ekologizace činností v prostoru, ochrana a tvorba prostředí na regionální úrovni,
- Environmentální systémy a zákonitosti vývoje biosféry a noosféry,
- Principy trvale udržitelného rozvoje,
- Interakce sídel a jejich zázemí na životní prostředí,
- Využívání přírodních zdrojů v souladu s ochranou životního prostředí,
- Současná situace a vývoj primárních složek životního prostředí.

Při ohledu na dané skutečnosti je zřejmý jistý nesoulad mezi nutností dalšího ekonomického rozvoje regionu, který by mohl nastat při upjatém zacházení s přírodními zdroji. (Hudečková et al., 2008, s. 7 - 8)

1.2 Trvale udržitelný rozvoj

Myšlenku trvale udržitelného rozvoje položila jako jedna z prvních Světová komise pro životní prostředí a rozvoj ve své zprávě „Our common Future“. V tomto dokumentu jsou uvedeny obavy o zrychlující se zhoršení životního prostředí, ohrožení přírodních zdrojů a obavy o důsledky tohoto zhoršení pro hospodářský a sociální rozvoj. Z tohoto důvodu vznikl pojem „Sustainable Development“, neboli „trvale udržitelný rozvoj“. (Moldan, s. 261 – 262, 1996)

Tento pojem je zde vysvětlen jako rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti a přitom neohrožuje možnosti budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby. Přitom poukazuje na dva základní pojmy – potřeby, čímž je chápána především hlavní priorita potřeby chudých obyvatel světa a myšlenka na omezení lidské činnosti a sociální reorganizace v oblasti životního prostředí, které budou schopny splnit potřeby budoucích generací. (World Commission on Environment and Development, 1987, s. 1).

Již před Světovou komisí pro životní prostředí a rozvoj však pojem „trvale udržitelný“ použili i jiné organizace jako například OECD v základním dokumentu z roku 1960, který říká: „Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj bude podporovat opatření, jež by se zaměřila na dosažení nejvyššího trvale udržitelného růstu.“ Další snahou o ekologickou a ekonomickou rovnováhu bylo možno sledovat na Stockholmské konferenci Spojených národů o lidském životním prostředí v roce 1972, na které byla představena myšlenka dosažení racionálnějšího využívání zdrojů a tím i zlepšení prostředí. Státy měly společně a koordinovaně přijmout koncept ke svému rozvojovému plánování, který by chránil a zlepšoval životní prostředí. Tento koncept však neuspěl. (Moldan, s. 261 – 262, 1996)

Představa trvale udržitelného rozvoje byla tedy plně přijata až z dokumentu „Our Common Future“ na konferenci Organizaci spojených národů o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiro v roce 1992. Od tohoto data se staly myšlenky trvale udržitelného rozvoje součástí programových dokumentů vlád vyspělých států a mezinárodních organizací. Na Konferenci v Rio de Janeiro byl také přijat dokument Agenda 21, který ve svých 40 kapitolách precizně rozebírá principy trvale udržitelného rozvoje ve všech oblastech lidské činnosti. Tento spis byl podepsán představiteli 178 zemí a slouží jako primární dokument v oblasti trvale udržitelného rozvoje.

Samotný výraz v sobě skrývá dva základní pojmy – rozvoj a trvalou udržitelnost. Rozvoj je možno chápat jako změnu v čase, která představuje změnu daného subjektu k lepšímu. Trvalá udržitelnost znázorňuje dlouhodobý charakter dané skutečnosti s možností kontinuálního pokračování. (Moldan, s. 261 – 262, 1996)

Význam trvale udržitelného rozvoje vychází z předpokladu, že rozvoj je hlavním a celospolečensky vyžadovaným cílem. Pro jeho životaschopnost jsou podstatné tři rozměry.

Ekonomický rozměr

Poukazuje na nezbytnost zachovat při veškeré hospodářské činnosti základní kapitál a přitom využívat pouze vyprodukovaného zisku. Na přírodní zdroje je totiž možno nahlížet z ekonomického hlediska jako na různé formy kapitálu a tedy zde nastává nutnost je zachovat dalším generacím. (Moldan, 2001, s. 14)

Z tohoto důvodu existují pobídkové nástroje a tržní mechanismy, které umožňují chránit životní prostředí, přírodu i krajinu na straně výrobce i spotřebitele, vytvářejí finanční zdroje k jejich další sekundární sanaci a ochraně a také podporují inovační cyklus směrem ke zlepšení environmentální šetrnosti. (Rynda., s. 3)

Sociální rozměr

Zahrnuje člověka jako jednotlivce i celou společnost. Rozvoj lidí se skládá jak z odstranění chudoby, zlepšování zdraví, delšího průměrného věku, tak i ze vzdělanosti, dobrých životních podmínek či bezpečnosti. Společenský rozvoj poukazuje na demokratické instituce, lidská práva a svobody a spravedlnost společenského uspořádání. (Moldan, 2001, s. 14)

Ekologický rozměr

Vychází z faktu, že hospodářská činnost a celkový rozvoj civilizace se děje v širším okruhu přírodních podmínek. Lidstvo i se všemi jeho činnostmi jsou součástí biosféry. Je plně závislé na přírodních zdrojích a na planetárních životodárných systémech, jako je například klimatický systém, fyzikálně chemické fungování atmosféry či hydrologický systém. (Moldan, 2001, s. 14)

1.3 Krajina a její potenciál

Přeměna krajiny či jejího charakteru spojená se zemědělstvím, budováním lidských sídel a dalších zařízení, jako je dopravní infrastruktura a průmyslová zástavba, jsou významným činitelem poškozující prostředí. (Moldan, 2001, s. 34)

Pro lidstvo má krajina mnoho nezastupitelných funkcí, které jsou poptávány společností. Jedná se především o funkci výrobní, obytnou a rekreační. Vhodnost využití území určují přírodní podmínky. Od sebe neoddelitelná je funkce výrobní a obytná. Vesnická sídla a zemědělská výroba nebo městské aglomerace a koncentrace průmyslu, určitým způsobem vytváří vzhled krajiny. Tato skutečnost přitom technicky mění hodnotu krajiny. (Hradecký a Buzek, 2001 s. 13)

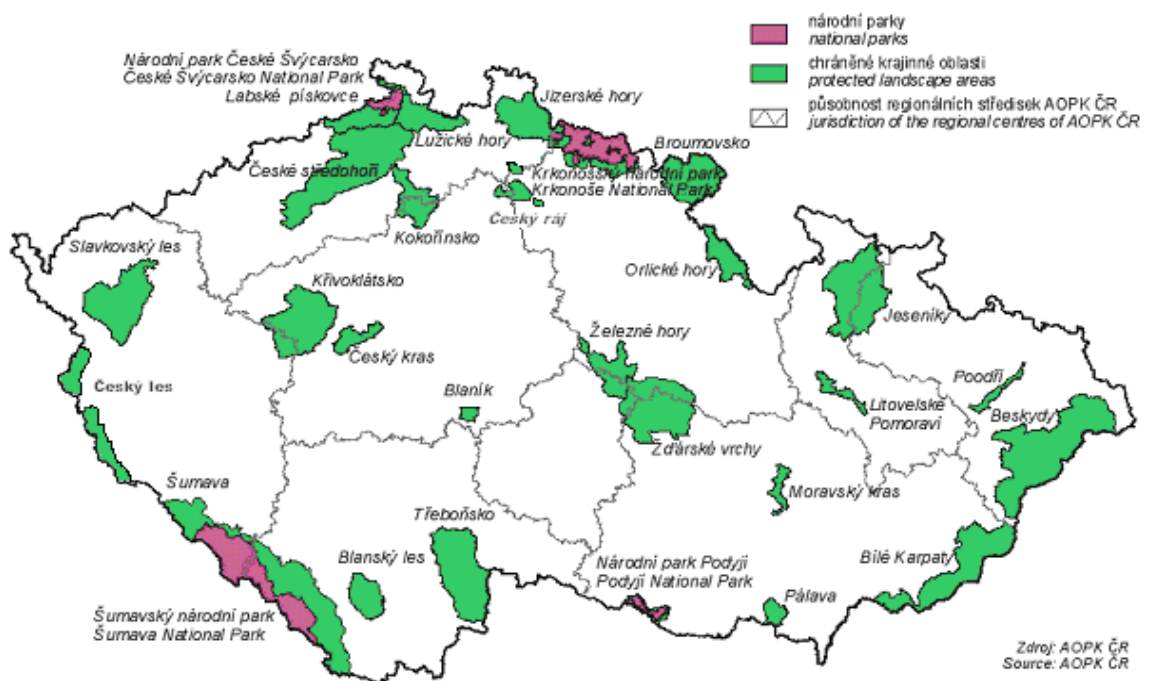
Pro cestovní ruch představují přírodní podmínky jeden z hlavních faktorů, který rozhoduje o funkčním využití území. Kontrastní formy reliéfu, klima, hydrologické poměry a rozmanitost fauny a flóry vymezují přírodní atraktivitu lokalit. Pro Českou republiku je charakteristický relativně různorodý reliéf. Území se skládá ze dvou soustav vysočin, jež jsou podstatně odlišné geologickou stavbou a geomorfologickým charakterem. Západní část Moravy a celé Čechy jsou součástí hercynského systému a východní část Moravy tvoří Karpaty. (MMR, 2001, s. 47)

Turisty nejvíce navštěvovanými jsou horské oblasti (Šumava, Krušné hory, Lužické hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy), nebo jejich podhůří. K dalším vysoce atraktivním místům patří řídké osídlená území s vysokým podílem lesů a území s vysokým podílem vodních ploch. Nízkou atraktivitou pro cestovní ruch se vyznačují především nížiny, s intenzivně využívanou zemědělskou plochou. Velký přírodní potenciál skrývá síť zvláště chráněných území. V České republice se rozlišují velkoplošná a maloplošná chráněná území. Do kategorie velkoplošných zvláště chráněných území spadají národní parky a chráněné krajinné oblasti. Nejprísněji chráněnými rozsáhlými typy území jsou národní parky. (Vystoupil, 2011, s. 35-39)

Představují rozsáhlá jedinečná území v národním či mezinárodním měřítku. Jsou vymezeny zákonem. Národní parky jsou z podstatné části tvořeny přirozenými nebo lidskou činností málo ovlivněnými ekosystémy, jejichž živočichové, rostliny a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam. Rozkládají se asi na 1,51 % území České repub-

liky, což je 119 500 ha. Jedná se o: Krkonošský NP, NP Šumava, NP České Švýcarsko a NP Podýjí. (AOPK ČR, 2012)

Méně přísný režim panuje v chráněných krajinných oblastech. Jsou vymezeny jako rozlehlá území s harmonicky utvářenou krajinou, příznačně vyvinutým reliéfem, vysokým podílem přirozených ekosystémů lesů a trvalých travních porostů, s častým zastoupením dřevin, či dochovanými pozůstatky historického osídlení. Hospodaření v chráněných krajinných oblastech se uskutečňuje s ohledem na zachování a posílení jejich ekologické funkce. (Vystoupil, 2011, s. 35-39; AOPK ČR, 2012)

Zdroj: (MMR, 2006, s. 49)

Obrázek 1: Velkoplošná chráněná území

V rámci maloplošných zvláště chráněných území se v České republice rozlišují národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. (Vystoupil, 2011, s. 35-39)

1.4 Složky ochrany životního prostředí

Příroda představuje prostředí vzniku a uchování života. V této souvislosti poskytuje lidstvu mnoho nenahraditelných služeb jako je poskytování potravin a různých statků (dřevo, voda, nerostné zdroje...), zpracování odpadů a různé služby ekosystémů (čistění vody a vzduchu...). (Seják, 2005, s. 9 – 10)

Za zásadní problémové okruhy životního prostředí, z pohledu regionálního rozvoje, je možné považovat vodu, vzduch a hluk, odpady, využívání přírodních zdrojů, půdy a lesů. (MMR, 2006, s. 50 -54)

Voda byla, je a bude důležitým předpokladem rozvoje lidstva. Je základní složkou přírody a jedním z nejpotřebnějších přírodních zdrojů. Lidé spotřebovávají přes 4000 kilometrů krychlových vody za rok. 70 – 80 % je využito v zemědělství, 20 % v průmyslu a 6 % spotřeby spadá na domácnosti. Spotřeba vody neustále stoupá a to hlavně v rozvojových zemích. Naopak ve vyspělých státech dochází ke stagnaci či mírnému poklesu. Zvyšující se nároky směřují k budování velkého množství přehrad a jiných rezervoárů. Spolu s jinými zásahy do vodních toků (např. budování vodních kanálů) zasahuje tato činnost do hydrologického cyklu, který negativně ovlivňuje přirozenou ochranu proti působení povodní, či uchování samočisticí schopnosti vodních toků. Důležitou civilizační potřebou je hygienicky bezpečná, čistá pitná voda a účinná kanalizace, která se nedostává zejména rozvojovým zemím. (Moldan, 2001, s. 53 – 55)

V České republice má přístup ke kvalitní vodě z veřejných vodovodů 91, 6% populace. Problémem jsou však neuspokojivě rozvinuté kanalizační sítě a čistírny odpadních vod, což má za následek vysoký stupeň znečištění vodních toků. Dlouhodobě se však jakost povrchových vod zvyšuje. Závažný problém představuje znečištění menších vodních toků v blízkosti značných zdrojů znečištění (například Bílina v Ústeckém kraji). Dalším problémem představují i malé obce bez čističek odpadních vod, které nejsou schopny financování jejich výstavby. Významným úskalím vodního hospodářství je zadržování vody v krajině. Rozšiřováním zastavěných ploch, nešetrným hospodařením na zemědělských a lesních pozemcích i regulací vodních toků se snižují zásoby vodních zdrojů a zároveň se zvyšuje nebezpečí ničivých povodní. (MMR, 2006, s. 50 – 51)

Zemské ovzduší je komplikovanou směsí plyných, tuhých a kapalných látek. Skládá se z kyslíku (21 %) a inertních plynů (79 %) jako je dusík, argon a jiné vzácné plyny. Životní

prostředí však ovlivňují stopové příměsi označované za škodliviny. První skupinou jsou o skleníkové plyny a látky narušující ozonovou vrstvu. Jejich účinky neohrožují lidské zdraví ani biologické systémy, ale nepříznivě působí na klima a stratosférickou ozonovou vrstvu. Všechny jiné škodliviny mají nepříznivý dopad na lidské zdraví, či ostatní důležité subjekty. Zejména se jedná o oxid siřičitý, oxidy dusíku (oxid dusnatý a oxid dusičitý), amoniak, těkavé organické látky, aerosolové částice a jedovatý ozon. (Moldan, 2001, s. 49 - 53)

V České republice došlo v poslední době k výraznému poklesu znečištění ovzduší (snížení emisí hlavních znečišťujících látek – oxidu siřičitého a tuhých znečišťujících látek). Stále jsou však emise SO_2 a NO_x výrazně vyšší, než je průměr EU 15. Nejvyšší naměřené hodnoty pocházejí z Moravskoslezského, Ústeckého a Středočeského kraje, kde je zásadním znečišťovatelem průmysl a Praha, kde je největším problémem stoupající intenzity automobilové dopravy. Tento fakt se týká i ostatních velkých měst v blízkosti zatížených komunikací. S nárůstem dopravy souvisí i zvyšující se **hluk**. Celkově je vystaveno nadlimitním hodnotám některé ze znečišťujících látek vystaveno více než 40% obyvatelstva. (MMR, 2001, s. 51 – 52)

Produkce tuhých, kapalných a plyných **odpadů** je úměrná neúčinnosti průmyslové přeměny surovin ve výrobky. Hlavní problémy nakládání s odpady jsou:

- Zábor ploch pro skládkování,
- uvolňování těžkých kovů a toxických látek ze skládek do okolí,
- vypouštění skleníkových plynů ze skládek a při zpracování organických odpadů,
- druhotné produkty ze spaloven a zamořování ovzduší,
- vedlejší odpady z recyklačních zařízení, vzniklé znečištění ovzduší a vody,
- puch, ohniska infekcí,
- ztráta možných cenných surovin,
- možnost kontaminace radiací u radioaktivních odpadů,
- esteticky nežádoucí vliv na krajinu.

Optimistickou skutečností je nárůst recyklace a využívání odpadů jako energetické suroviny. (Moldan, 2001 s. 70 - 72)

V rámci České republiky produkce odpadů klesá a též zde existuje relativně značné materiálové využití odpadů (asi 55%). I recyklace obalových odpadů je poměrně na příznivé úrovni (asi 49%). Slabou stránkou je ovšem energetické využití. Primárním způsobem likvidace je stále skládkování (komunální odpad se ze 62 % ukládá na skládky). Na druhou stranu se zlepšuje situace v třídění, kde systém separovaného sběru využitelných složek komunálního odpadu uskutečnilo 96 % obcí. Výrazným ekologickým problémem jsou staré skládky, které obsahují nebezpečné a toxické látky. Byly vybudovány bez adekvátních technických opatření proti průsaku škodlivin do půdy a podzemních vod. (MMR, 2001, s. 52 – 53)

Využívání přírodních zdrojů nelze chápat jen jako těžbu fosilních paliv a nerostných surovin, ale též čerpání zdrojů podzemních vod, hospodaření s půdou a lesy. Zvláště důležité je hospodaření s neobnovitelnými zdroji, které vyžaduje šetrné hospodaření. (MŽP, 2004, s. 14 - 15)

Nejdůležitější zdrojem pro zemědělství je **půda**. Desertifikace, chemická degradace, vodní a větrná eroze jsou největšími hrozbami pro půdu. Všechny tyto problémy jsou do jisté míry spojeny s činností člověka. Rozšiřování pouští je způsobeno kombinací přirozených faktorů a nadměrného využívání zemědělských ploch. Za příčinu eroze je považováno odlesnění, nadměrná pastva a nevhodné zemědělské postupy. K chemické degradaci dochází ztrátou živin a organické hmoty (humusu), k čemuž přispívá například zasoňování, nevhodná kultivace nebo toxické znečištění půd. (Moldan, 2001, s. 58 -59)

Největším problémem zemědělsky využívané půdy, na území České republiky, je ohrožení vodní a větrnou erozí, špatné zadržování vody v krajině a nebezpečí záplav. (MMR, 2006, s. 53-54)

Asi nejviditelnější dlouhodobým důsledkem vlivu lidstva na Zemi je úbytek **lesů**. Dříve se rozkládali téměř na polovině plochy souší, přičemž dnes se jedná jen o jednu třetinu. Představují zdroj různých statků (například dřevo, lesní plody, houby, zdroj surovin farmaceutického průmyslu) a služeb (například lov, myslivost, ekoturistika, zmírnění záplav a povodní). Lesní plochy se v dnešní době značnou rychlostí snižují. Ztrácejí se především původní tropické pralesy. Naopak v Evropě a Severní Americe rozloha lesů mírně stoupá. Nebezpečným jevem je i zhoršující se kvalita lesních ekosystémů. (Moldan., 2009 s. 250 – 256)

Na území České republiky se výměra lesa trvale mírně zvyšuje. Úskalím je však jeho zdravotní stav. Hospodářské lesní kultury mimo obnovitelných zdrojů surovin poskytují i ekologické funkce a funkce biokoridorů. (MMR, 2006, s. 54)

2 POLITIKY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zásadní vliv na budoucí vývoj životního prostředí mají politiky. Evropská unie je v této oblasti využívá už po dobu 35 let, v nichž přijala přes 200 právních aktů a určila strategické rámce následného vývoje. Prvně politika směřovala k právní úpravě technických norem. Dále se ukazovalo, že neexistuje žádný univerzální nástroj, který by byl schopen vyřešit všechny problémy. To vedlo k jejich značné diverzifikaci. V rámci šestého akčního plánu EU pro životní prostředí je prosazován celý soubor různorodých nástrojů, které jsou mezi sebou vzájemně propojené. Jedná se například o různé právní požadavky, které ukládají povinnosti a kontrolují jejich plnění, transfer technologií, tržní nástroje, výzkum, patření týkající se odpovědnosti za životní prostředí, „zelené“ veřejné zakázky.

V rámci EU je v dnešní době „Strategie EU pro udržitelný rozvoj“ zastřešujícím dlouhodobým rámcem pro oblast životního prostředí. (European Environment Agency, 2012)

2.1 Strategie EU pro udržitelný rozvoj

Tato strategie jako celek si vytyčuje 4 hlavní cíle. Jedná se o environmentální ochranu, sociální spravedlnost a soudržnost, hospodářskou prosperitu, plnění mezinárodních povinností.

V oblasti environmentální ochrany si ukládá zajistit vlastnost země vytvářet a udržovat život v celé jeho rozmanitosti, ctít meze přírodních zdrojů planety, zlepšovat kvalitu životního prostředí, předcházet a omezovat znečišťování životního prostředí, podporovat udržitelný rozvoj a eliminovat souvislost mezi znečišťováním životního prostředí a hospodářským růstem.

Pro zajištění všech hlavních cílů, včetně environmentální ochrany si EU vytyčila 7 stěžejních úkolů. (Council of the European Union, 2006, s. 2 – 3)

Prvním z nich je **změna klimatu a čistá energie**. Zde je pokládán cíl zmírnění změn klimatu, jejich nákladů a negativních účinků na společnost a životní prostředí. K tomu by mělo dopomáhat dodržení závazků Kjótského protokolu většiny zemí EU (snížení emisí), účinná energetická politika, začlenění všech zemí do boje proti změnám klimatu, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů při výrobě elektřiny, nárůst podílu biopaliv na pohonných hmotách, zvýšení energetické účinnosti u koncového uživatele a snížení její spotřeby. (Council of the European Union, 2006, s. 7 – 9)

Dalším úkolem je **udržitelná doprava**. Cílem tohoto úkolu je, aby dopravní systémy splňovaly všechny zvyšující se hospodářské a sociální požadavky a zároveň aby měli co nejmenší nežádoucí dopady na hospodářství, společnost a životní prostředí. Pro dodržení této skutečnosti je důležitým faktorem snižování závislosti mezi hospodářským růstem a poptávkou po dopravě, udržitelné využívání energetických zdrojů v dopravě a snižování emisí, podporování šetrných druhů dopravy k životnímu prostředí, snížení hluku z dopravy pro minimalizaci dopadů na lidské zdraví, podpora výměny užitkového vozového parku EU a snížení počtu úmrtí v silniční dopravě. (Council of the European Union, 2006, s. 10 – 11)

Třetím vytyčeným úkolem je **udržitelná spotřeba a výroba**. Tato oblast se zaměřuje na podporu udržitelné spotřeby a výroby prostřednictvím řešení sociálního a ekonomického vývoje s ohledem na kapacitu ekosystémů a snahy oddělit jeho růst od degradace životního prostředí. Dále se zabývá zlepšení účinnosti výrobků a procesů a podporou jejich následného přijetí podniky a spotřebiteli. V oblasti technologií životního prostředí a ekologických inovací by EU měla zvětšovat o zvýšení podílu na celosvětovém trhu. (Council of the European Union, 2006, s. 12 – 13)

Čtvrtým úkolem je **zachování a řízení přírodních zdrojů**. Hlavním myšlenkou a cílem tohoto úkolu je přiznání určité hodnoty ekosystémových služeb, které by měli zabránit nadměrnému využívání přírodních zdrojů a zlepšit nakládání s nimi. Pro splnění této skutečnosti je důležitým faktorem snížení celkového využívání neobnovitelných přírodních zdrojů a s nimi spojených negativních dopadů na životní prostředí a to využíváním obnovitelných přírodních zdrojů, která nepřekračuje schopnost jejich regenerace. Též zde vystupuje nutnost získat a udržet konkurenční výhody. Tato snaha by měla být splněna především prostřednictvím podpory ekologických inovací. Důležitou otázkou je i nakládání s odpady, jejich vznik a následná recyklace. (Council of the European Union, 2006, s. 13 – 14)

Dalším úkolem je **veřejné zdraví**, které zahrnuje podporu veřejného zdraví s rovnými podmínkami a ochranu proti ohrožení zdraví. K tomuto úkolu by mělo přispět zdokonalení ochrany před zdravotními hrozbami, koordinace varovného systému, zlepšení jakosti potravin, krmiv a následný systém kontroly jejich označení, kvalitní chovy zvířat splňující vysoké požadavky, snaha snížit zvyšující se podíl obyvatelstva trpící chronickými nemocemi, snižování rozdílů ve zdravotnictví mezi jednotlivými státy EU, šetrnou výrobu chemických látek, zlepšení informovanosti o znečištění životního prostředí a nepříznivých

vlivech na zdraví, boj proti sebevraždám a ochrana duševního zdraví. (Council of the European Union, 2006, s. 15 – 17)

Šestým ze stanovených úkolů spadá do oblasti **sociálního začlenění, demografie a migrace**. Hlavním cílem je vytvořit začleňující se společnost zohledňující mezigenerační solidaritu, zajistit a zvýšit kvalitu života občanů, jako předpoklad trvalého individuálního blahobytu. Pro dosažení tohoto cíle jsou vymezeny opatření, které se zabývají snižováním počtu lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením se zvláštním důrazem na nutnost snížení dětské chudoby, zajištěním vysoké úrovně sociální a územní soudržnosti s ohledem na kulturní rozmanitost, podporou členských států v úsilí o modernizaci sociální ochrany s ohledem na demografické změny, zvýšením podílu žen a starších pracovníků na trhu práce, rozvojem migrační politiky EU a zmírněním negativních dopadů globalizace na pracovníky. (Council of the European Union, 2006, s. 17 – 19)

Poslední úkol je zaměřen na **celosvětovou chudobu a problémy udržitelného rozvoje**. Tento úkol spočívá v aktivní podpoře udržitelného rozvoje na celém světě a zajištění souladu politik EU s rozvojem a mezinárodními závazky. Především by činnosti EU měli směřovat ke zlepšení mezinárodní správy environmentálních záležitostí, dodržování mezinárodně dohodnutých cílů a závazků, podpoře udržitelného rozvoje v rámci jednání WTO a zahrnutí hledisek udržitelného rozvoje do všech vnější a vnitřních politik EU. (Council of the European Union, 2006, s. 20 – 21)

2.2 Strategie udržitelného rozvoje České republiky

V době zpracování této práce nebyla schválena nová verze strategie udržitelného rozvoje České republiky (dále jen „strategie“). Z tohoto důvodu vychází ze strategie z roku 2004.

Hlavní myšlenkou tohoto dokumentu je sjednocení všech cílů a nástrojů, aby zabraňovaly nerovnováze vzájemných ekonomických, environmentálních a sociálních vztahů. Následně směřuje k zajištění co nejvyšší dosažitelné kvality života a k vytvoření předpokladů pro kvalitní život budoucích generací. Celá strategie je postavena na šesti pilířích. Jedná se o pilíř ekonomický, environmentální, sociální, výzkumu, vývoje a vzdělávání, evropského a mezinárodního kontextu a správy věcí veřejných. (Česko, 2004, s. 3 – 5)

Environmentální oblasti se především dotýkají cíle zaměřené na:

- podporu ekonomického rozvoje, která by měla respektovat kapacitu únosnosti životního prostředí,
- zajištění dobré kvality veškerých složek životního prostředí a fungování jejich primárních vazeb, vyvážené vztahy mezi ekosystémy, nejvyšší ekonomickou a sociálně přijatelnou míru uchování přírodního bohatství ČR, tak aby bylo možno jej předat příštím generacím a zachování biologické rozmanitosti,
- systematickou podporu recyklaci,
- minimalizaci střetu zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí i hmotného, či duševního kulturního dědictví,
- subvenci udržitelného rozvoje regionů a obcí,
- závazků v oblasti mezinárodního či unijního práva a dohod. (Česko, 2004, s. 12 – 18)

2.3 Státní politika životního prostředí České republiky

Tento dokument je dalším z důležitých nástrojů v oblasti environmentální politiky České republiky. Bohužel ani on není příliš aktuální. Jedná se o dokument z roku 2004 a jeho časový harmonogram byl naplánován do roku 2010. V době zpracování této práce byl vyhotoven teprve první návrh na novou koncepci.

Základní cíle této koncepce směřují do čtyř oblastí:

- ochrany přírody, krajiny a biologické rozmanitosti,
- udržitelného využívání přírodních zdrojů, materiálových toků a nakládání s odpady,
- životního prostředí a kvality života,
- ochrany klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší.

Ve vztahu k regionálnímu rozvoji vychází státní politika životního prostředí z Národního rozvojového plánu a ze Strategie regionálního rozvoje České republiky. Za cíl si dává přispět k dosažení udržitelného rozvoje a růstu kvality života obyvatel regionů, která též souvisí s ochranou a zlepšováním životního prostředí. Odkazuje na nutnost řešit poškození z minulých let, způsobené surovinově a energeticky náročnou hospodářskou aktivitou, ne-

šetrnou těžbou surovin, dopravním zatížením, působností bývalých posádek sovětské armády či vlivu přeshraničních emisí. (MŽP, 2004, s. 6 – 7)

3 FINANČNÍ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Jedním z nejdůležitějších aspektů ochrany životního prostředí je opatření financí na podporu projektů směřujících ke zlepšování jeho kvality, která je důležitým faktorem zvyšujícím atraktivitu území v oblastech běžného života, práce i investic. Zdroje financování ochrany životního prostředí je možno rozdělit do čtyř skupin. Jedná se o národní programy, fondy a programy EU, daně a poplatky. (CzechTrade, 1997-2011)

3.1 Národní zdroje financování

Nejvýznamnějšími národními finančními zdroji v oblasti podpory financování ochrany životního prostředí jsou Státní fond životního prostředí ČR a státní rozpočet. Podpora je prováděna prostřednictvím vyhlášených národních programů. Ze státního rozpočtu jsou financovány programy Ministerstva životního prostředí, do kterých náleží Program péče o krajinu, Program stabilizace lesa Jizerských hor, Program odstraňování škod po Sovětské armádě a dotace nestátním neziskovým organizacím. Prostředky Státního fondu životního prostředí se v současnosti především zaměřují na kofinancování projektů podporovaných z fondů Evropské unie. Na druhou stranu však stále poskytují podpory v rámci vyhlášených národních programů. (MŽP, 2008 – 2012)

3.1.1 Státní fond životního prostředí České republiky

Jedná se o instituci, která je významným zdrojem financování pro ochranu a zlepšování stavu životního prostředí. Zaměřuje se především na závazky vyplývající z mezinárodních úmluv o ochraně životního prostředí, závazky vyplývající ze členství v Evropské unii, Státní politiky životního prostředí. Jeho příjmy jsou tvořeny z velké části platbami za znečištění nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí a úroků z poskytnutých půjček. Rozhodovací pravomoc je ze zákona svěřena ministru životního prostředí na základě doporučení poradního orgánu - Rady Fondu. Příjmy Státního fondu životního prostředí nejsou součástí státního rozpočtu České republiky. Působí jako zprostředkující orgán části Operačního programu Infrastruktura a od roku 2007 též Operačního programu Životní prostředí. V rámci své činnosti zajišťuje zejména příjem žádostí o podporu na projekty zlepšující životní prostředí s náležitou konzultační a poradenskou činností, vyhodnocování žádostí a přípravu návrhů pro jednání Rady fondu a rozhodnutí ministra, smluvní agendu pro poskytování subvencí, správu smluvního ručení za poskytované půjčky, zpřístupnění

finančních prostředků příjemcům podpory včetně průběžné a závěrečné kontroly, jejich využití a dosažení ekologických efektů, popřípadě následných sankcí. (SFŽP ČR, 2012)

3.1.2 Programy Ministerstva životního prostředí

V době zpracování této práce byly aktuální tři ze čtyř hlavních programů ochrany životního prostředí z důvodu ukončení **Programu stabilizace lesa Jizerských hor**. Byl ukončen na začátku roku 2009. Sloužil k financování neinvestičních opatření v rámci území CHKO Jizerské hory a okolí Ještědu. Aktivita směřovaly ke zvyšování ekologické stability dotčených imisně zatížených lesních porostů, zvyšování biodiverzity lesa s ohledem na provozuschopnost sportovišť, k nárůstu schopnosti přirozeného zadržování vody v krajině a k nezbytným kompenzačním opatřením v okolní krajině. (AOPK ČR, 2012)

Program odstraňování škod po Sovětské armádě je zaměřen na odstranění ekologických důsledků pobytu sovětských vojsk na území ČR. Prostředky jsou vynakládány na základě „Zásad pro poskytování prostředků z rozpočtu Ministerstva životního prostředí na financování nápravy ekologických škod po bývalé Sovětské armádě. Podléhají každoroční aktualizaci. Odbor environmentálních rizik a ekologických škod je řídicí institucí zabývající se kompletní problematikou (posuzováním i nápravou) opuštěných lokalit Sovětskou armádou, která v minulosti využívala 73 různě velkých lokalit. Průzkumy prokázaly, že asi u šedesáti oblastí je rozsah ekologických škod významný. Dle „Pastorizace lokalit po Sovětské armádě, 2008/2009“ byla uskutečněna optimalizace členění těchto oblastí. Ty vytyčili 155 kontaminovaných míst. Hlavními zdroji ekologických zátěží jsou ropné uhlovodíky, chlorované uhlovodíky, polychlorované bifenoly, těžké kovy a další toxické látky. Od roku 1991 do roku 2010 bylo vynaloženo na sanační práce 1 438 mil. Kč. Ukončení programu je předpokládáno v roce 2016, přičemž vynaložená částka by se měla pohybovat kolem 150 mil. Kč. (MŽP, 2008 – 2012)

V rámci naplňování a realizace opatření směřujících k udržení systematickému zvyšování biologické rozmanitosti a funkčního využití území (zajišťující ochranu přírodních i kulturních hodnot krajiny) vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí **Program péče o krajinu**. Vymezení oblastí podpory směřují k ochraně přírody a krajiny v místech, které nejsou schopny zabezpečit šířeji nastavené evropské programy, především Operační program životní prostředí a Program rozvoje venkova. Je zaměřen na neinvestiční projekty. Finanční

prostředky, lze čerpat až do výše 100% uznatelných nákladů. (Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, 2012, s. 2)

Program péče o krajinu je dále rozdělen na tři podprogramy - Podprogram pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit (PPK chráněná území), Podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí (PPK volná krajina), Podprogram pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy (PPK handicapy). (AOPK ČR, 2012)

PPK chráněná území se zaměřuje na zvláště chráněná území, ptáčích oblasti a evropsky významné lokality. Podporuje vyhotovení plánů péče a zeměměřické práce, údržbu a budování technických zařízení nebo objektů sloužících k zajištění státem chráněných zájmů v chráněných územích, opatření směřující k eliminaci dřívější negativních zásahů nebo negativních vlivů působících v chráněných územích, činnosti zajišťující existenci částí přírody, pro jejichž ochranu byla chráněná území založena nebo výskyt zvláště chráněného druhu. <http://www.dotace.nature.cz/ppk-chranena-uzemi-programy.html>

PPK volná krajina směřuje do neinvestičních jednoletých opatření. V tomto rámci se jedná především o ochranu krajiny proti erozi, udržení kulturního stavu krajiny, obnovu mezí a remízků či realizaci a péči o prvky Územního systému ekologické stability. (AOPK ČR, 2012)

PPK handicapy se vymezuje na péči o zraněné a handicapované živočichy. Cílem podprogramu je návrat zvířat do přírody nebo na trvalou péči. (AOPK ČR, © 2012)

Dotace nestátním neziskovým organizacím jsou poskytovány v roce 2012 ve dvou pod programech - Koordinace projektů na podporu biodiverzity a Koordinace projektů pozemkových spolků.

V rámci prvního podprogramu (Koordinace projektů na podporu biodiverzity) by měly být podporovány projekty v oblasti mapování výskytu určitého ohroženého druhu, skupin ohrožených druhů či lokality. Jedná se především o mapování výskytu a hnízdění ohrožených druhů ptáků, výskytu saproxylofánního hmyzu a výskytu obojživelníků a plazů.

Druhý podprogram (Koordinace projektů pozemkových spolků) se zabývá odborným zhodnocením a podporou lokálních projektů pozemkových spolků zaměřených na ochranu a rozvoj přírody a krajiny. (MŽP, 2012, s. 1 – 3)

3.2 Fondy a programy EU

3.2.1 Kohézní fond

Již Jednotný evropský akt z roku 1986 přichází s pojmem kohezní politika. Jeho význam spočívá ve snižování ekonomických a sociálních nerovností v rámci EU. Ustanovení Kohézního fondu proběhlo prostřednictvím Maastrichtské smlouvy v roce 1993. Hlavním důvodem zřízení tohoto finančního nástroje byla pomoc členským státům potýkajících se s problémy, které navazovaly na vznik hospodářské a měnové unie. (Marek a Kantor, s. 29-31, 2009)

Obecným cílem Kohézního fondu je podpora hospodářské a sociální soudržnosti EU. Nezáleží však do Strukturálních fondů. Je určen k subvencím projektů zaměřených na problematiku životního prostředí v rámci vytyčených cílů společné politiky EU v dané oblasti a projektů směřujících do sféry dopravní infrastruktury zaměřených na transevropské dopravní síť. (Wokoun et al, 2008, s. 350 – 351)

Finanční prostředky z Fondu soudržnosti smí čerpat členské státy EU s HNP na obyvatele nižším než 90% průměru Společenství (měřeno paritou kupní síly). Další podmínkou využití finančních prostředků je snaha naplnit konvergenční kritéria závazná pro vstup do Evropské měnové unie. (Wokoun, 2006 s. 23)

Možnosti spolufinancování z Kohézního sahají až do úrovně 85-ti % způsobilých výdajů. Výběr a realizace příslušných projektů je závislá na jednotlivých státech, které jsou též odpovědné za jejich řízení a finanční kontrolu. Projekty, jejichž celkové náklady jsou vyšší než 25 milionů EUR, jsou rozhodovány na úrovni Evropské komise. (SFŽP ČR, 2012)

3.2.2 Evropský fond regionálního rozvoje

Evropský fond regionálního rozvoje byl založen roku 1972. Prakticky začal fungovat roku 1975, přičemž v roce 1988 byl integrován do regionální politiky EU. (Marek a Kantor, 2009, s. 28) Patří spolu s Evropským sociálním fondem mezi strukturální fondy EU, které mají za všeobecný cíl snižování rozdílů v životní úrovni mezi regiony EU. (Wokoun, 2006, s. 16). Je pokládán za nejdůležitější strukturální fond. Tomu odpovídá i nejvyšší finanční alokace. Evropský fond pro regionální rozvoj je zaměřen na všechny tři cíle programovací-

ho období 2007 - 2013. Jedná se o cíl Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. (MMR, 2007, s. 4).

Blíže se fond zaměřuje na eliminaci regionálních disparit ve Společenství a podporu stabilního a trvale udržitelného rozvoje a permanentních pracovních míst. V tomto rámci zasahuje do oblastí investic k vytvoření nebo zachování trvalých pracovních míst, infrastruktury - se zaměřením na Transevropské sítě a regionální infrastrukturu, endogenního potenciálu - především v oblasti místního rozvoje a malého a středního podnikání, technické pomoci, vzdělávání a zdraví obyvatelstva. (Wokoun et al, 2008, s. 343 -346)

3.2.3 Operační program Životní prostředí

Ve vztahu k Národnímu rozvojovému plánu a Národnímu strategickému referenčnímu rámci na období let 2007 - 2013 rozpracovává OPŽP prioritní osu „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“. Osa je zaměřena na zlepšení kvality životního prostředí jako nutného předpokladu atraktivnosti a konkurenceschopnosti státu a regionů při využití inovačních efektů politiky životního prostředí pro udržitelný rozvoj.

V tomto kontextu si OPŽP ukládá za globální cíl ochranu a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje se zaměřením na plnění požadavků právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí. Dále poukazuje na souvislosti kvality životního prostředí, jako základu zdraví obyvatel státu, atraktivity území pro život, práci i investice. Důsledky investiční činnosti nejen zvyšují zaměstnanost, ale také konkurenceschopnost udržitelného hospodářského růstu v regionech. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 11)

Prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí se naskytuje možnost pro ČR v programovém období let 2007 - 2013 z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj využít finanční prostředky v hodnotě téměř pěti miliard euro. Tato částka představuje asi 18,4 % objemu všech financí určených z fondů EU pro ČR, což z OPŽP vytváří druhý největší český operační program. Byl vytvořen Státním fondem životního prostředí a Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s Evropskou komisí. (OPŽP, 2012)

Subvence OPŽP jsou určeny do následujících prioritních os:

Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Tato prioritní osa se zaměřuje na zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zkvalitnění jakosti a dodávek pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní. (AOPK ČR, 2012)

Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

V této oblasti OPŽP podporuje projekty zaměřené na zkvalitnění nebo udržení stavu ovzduší a omezení emisí primárních znečišťujících látek do ovzduší s akcentem na požití nových, ohleduplných způsobů výroby energie včetně obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor. (OPŽP, 2012)

Udržitelné využívání zdrojů energie

Rámec prioritní osy spočívá především v podpoře projektů v oblasti udržitelných zdrojů energie se zaměřením na obnovitelné zdroje energie a prosazování úspor energie. Vytyčeným dlouhodobým cílem je nárůst využití obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektřiny a tepla a efektivnější využití odpadního tepla. (Europroject, 2011)

Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa podporuje projekty orientované na zlepšení hospodaření s odpady, redukcii produkce odpadů nevhodných pro další zpracování a odstraňování starých ekologických zátěží. (OPŽP, 2012)

Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Nabízí podporu formou dotací projektům v oblasti omezování průmyslového znečištění a s ním vztahujících se rizik pro životní prostředí s akcentem na prevenci a výzkum v oblasti znečišťujících látek a jejich monitorování. (Europroject, 2011)

Zlepšování stavu přírody a krajiny

Zde se subvence soustřeďují na zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Při bližším vymezení se soustřeďuje prioritní osa na péči o územní soustavy Natura 2000, podporu biodiverzity, obnovu krajinných struktur, optimalizaci vodního režimu krajiny, regeneraci urbanizované krajiny, prevenci sesuvů a řícení skal a následky hornické či jiné činnosti spojené s těžbou neobnovitelných přírodních zdrojů. (AOPK ČR, 2012)

Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Podporuje projekty zaměřené na budování rozsáhlého systému center environmentálního vzdělávání a specializovaných informačních center v oblasti životního prostředí ve všech krajích České republiky. Dále usiluje o zajištění kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání. (OPŽP, 2012)

3.2.4 Regionální operační programy

Česká republika má pro programové období 2007-2013 vymezeno sedm operačních programů, které spadají do cíle Konvergence. Jsou určeny pro celé území ČR s výjimkou Hlavního města Prahy. Jsou zaměřeny na několik tematických oblastí. Mají za cíl zvýšení konkurenceschopnosti regionů, jejich rozvoj a zvýšení atraktivity pro investory. Na základě principu subsidiarity jsou řízeny samostatně Regionálními radami příslušných regionů soudržnosti. Celková alokace finančních prostředků regionálních operačních programů je 4,6 mld. €, které pocházejí z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Jedná se tedy o investiční projekty. Část z nich se uplatňuje i v oblasti životního prostředí v rámci podpory udržitelného rozvoje. (MMR, 2012)

3.2.5 Program LIFE+

Program LIFE+ byl vytvořen k financování rozvoje, provádění politiky a právních předpisů v oblasti životního prostředí. Soustřeďuje se na otázky začlenění životního prostředí do ostatních politik a v širším významu přispívá k udržitelnému rozvoji. (Communication department of the European Commission, 2010)

Program se skládá ze tří složek:

- LIFE+ Příroda a biologická rozmanitost
- LIFE+ Politika a správa v oblasti životního prostředí
- LIFE+ Informace a komunikace

V oblasti Přírody a biologické rozmanitosti může míra spolufinancování z prostředků EU dosáhnout až 75% procent uznatelných nákladů. V ostatních složkách maximálně 50-ti %. (AOPK ČR, 2012)

Důležitým kritériem pro financování opatření v rámci programu LIFE+ je zákaz podpory činností, která splňují kritéria jiných finančních nástrojů společenství (včetně ERDF, ESF, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Rámcového pro-

gramu pro konkurenceschopnost a inovaci, Evropského rybářského fondu a sedmého rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace) nebo činností, které jsou již z těchto nástrojů subvencovány. (Communication department of the European Commission, 2010)

3.3 Daně a poplatky

Základním smyslem daní je sloužit jako nástroj pro zajištění financí k plnění funkcí státu a realizaci sociální politiky. Jedná se tedy o garanci veřejných statků a redistribuční úlohy státu. Role motivační, která též souvisí s ochranou životního prostředí, se začíná uplatňovat až v posledních desetiletích. Cílem těchto daní je internalizace externích nákladů. V reálném systému veřejných financí se k ochraně životního prostředí používají dva typy plateb. V první řadě se jedná o daně, které jsou příjmem státního rozpočtu a jejichž prvotní funkce je fiskální. Druhým způsobem platby jsou poplatky. Jejich výnos by měl směřovat do mimořádkového fondu, který by předem zajišťoval určené využití výnosu. V České republice tato definice platí pouze z části. Hlavním příjemcem poplatků je Státní fond životního prostředí.

Poplatky představují také motivační nástroj, jehož smyslem je vytvářet tlak na změnu chování znečišťovatelů. Alokační účinnost v České republice je však malá. Plní spíše fiskální funkci, z důvodu zakomponování do systému administrativních nástrojů. Ten následně znemožňuje funkci hledání nákladově efektivních řešení. (Jílková, 2003, s. 42)

3.3.1 Ekologická daňová reforma

Hlavním smyslem ekologické daňové reformy je přesun zdanění lidské práce směrem ke zdanění výrobků a služeb, jejichž výroba nebo spotřeba má negativní vliv na životní prostředí či lidské zdraví. Důležitým kritériem reformy je výnosová neutralita, aby nevedla ke zvýšení daňové zátěže v české republice. Výnosy budou použity na snížení nákladů práce s cílem povzbudit zaměstnanost, popřípadě na financování plateb státu za tzv. náhradní doby důchodového pojištění. Celá ekologická daňová reforma je rozdělena na tři etapy, které budou probíhat až do roku 2017. Daně jsou zaměřeny především na tuhá paliva, zemní plyn a elektřinu. (MŽP, 2007, s. 2 – 6)

3.3.2 Poplatky

Dle jednotlivých zákonů k ochraně životního prostředí jsou poplatky platby zasahující do problematiky životního prostředí a ohrožování zdraví a životů lidí, zvířat a rostlinstva v důsledku lidské činnosti. Jsou založeny na principu „znečišťovatel platí“. Přispívají k omezení množství škodlivin uvolňovaných do životního prostředí - menší množství vypuštěných látek, nižší platba. Hlavním rozdílem mezi daněmi a poplatky je snaha o přímé rozpočtové určení, které zajišťuje použití výnosu z těchto poplatků na nápravu škod na životním prostředí nebo na subvence ekologicky příznivých projektů. Jedná se především o dotace a půjčky ze Státního fondu životního prostředí. Poplatky jsou zavedeny ve třech základních oblastech. (CzechTrade, 1997 – 2011)

První z nich je ochrana ovzduší a vod. Zde jsou aplikovány poplatky za znečišťování ovzduší a vod, které platí znečišťovatel. V rámci ochrany ozonové vrstvy Země byl zaveden poplatek za výrobu a dovoz látek poškozující ozonovou vrstvu a výrobků, které je obsahují. V oblasti ochrany vod jsou používány poplatky - platba za odebrané množství podzemní vody, poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních a platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí. (MŽP, 2008 – 2012)

K ochraně nerostného bohatství, zemědělské a lesní půdy jsou použity odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatek za odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa, placení úhrad z dobývacího prostoru a úhrad z vydobytých nerostů na výhradních ložiskách nebo vyhrazených nerostů po jejich úpravě a zušlechtění. (CzechTrade, 1997 – 2011)

V rámci nakládání s odpady jsou aplikovány poplatky za uložení odpadů na skládky, poplatek za komunální odpad, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků a registrační a evidenční poplatek podle zákona o obalech. (MŽP, 2008 – 2012)

4 OSTATNÍ NÁSTROJE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSŘEDÍ

4.1 Normativní nástroje ochrany životního prostředí

Základem pro administrativní prostředky environmentální politiky je právní regulace, která obecně stanovuje cíl ochrany životního prostředí. Dalším významným prostředkem je například kontrola užívání půdy a hospodaření s odpadem, která rozděluje plochy do zón. V rámci České republiky se jedná například o ochranná pásma stanovená zákonem o vodách. Jiným příkladem může být kontrola čistoty vod a hospodaření s vodou, či předcházení škodám na životním prostředí prostřednictvím posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Kladem nástrojů administrativního řízení je jejich spolehlivost a to především v oblastech redukce bodového znečištění, zákazu užívání zvláště nebezpečných látek, ukládání a skladování nebezpečných odpadů a při ochraně ohrožených druhů zvířat a živočichů. (Mezřický, 2005, s. 68 – 69)

4.1.1 Právní normy

Ochrana životního prostředí je zakotvena již v Preambuli Ústavy České republiky – „...odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství“. V Ústavě ČR, jako právní normě společně s Listinou základních práv a svobod nejvyššího významu, se nejedná o zmínku jedinou. Další ukotvení ochrany životního prostředí se nachází v článku 7 – „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“. (Damohorský, 2007, s. 33; Česko, 2007, s. 5)

V Listině základních práv a svobod je pamatováno na ochranu životního prostředí již v úvodu – „připomínajíc si svůj díl odpovědnosti vůči budoucím generacím za osud veškerého života na zemi. Dále je této problematice věnován celý článek 35 – „Každý má právo na příznivé životní prostředí.“, „ Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí.“ a „ Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“. (Damohorský, 2007, s. 33; Česko, 2007, s. 16 – 20)

Základní právní normy v této oblasti jsou vymezeny v dokumentu Ministerstva životního prostředí „Judikatura v právu životního prostředí. Zákony směřují především k ochraně vod, ovzduší, přírody a krajiny, lesa, horninového prostředí, k nakládání s odpady, k inte-

grované prevenci a omezování znečištění a k právu na informace o životním prostředí. (MŽP, 2010, s. 33 – 111)

Výpis jednotlivých zákonů, týkajících se ochrany životního prostředí viz PŘÍLOHA I.

4.2 Samoregulace, dobrovolnost, výchova a vzdělávání

Samoregulace je proces, kterým organizovaná skupina usměrňuje chování svých členů. Nejčastějším příkladem může být průmyslové odvětví, které si vytyčí určitý kodex chování pro regulaci jednání a postupů ve své činnosti. Vymezi si též donucovací nástroje pro následné nedodržování daných závazků. Vše se děje bez účasti veřejné správy. Na druhou stranu existuje i samoregulace za účasti veřejné správy, kdy skupina podléhající samoregulaci od ní požaduje kontrolu svého chování. Další možností je veřejnoprávní zmocnění k částečné samoregulaci. V tomto případě jsou nejdůležitější pravidla řízení a jejich dodržování stanovena státem a za ostatní odpovídá sama skupina. (Mezřický, 2005, s. 70)

Dobrovolné nástroje ochrany životního prostředí demonstrují skupinu nástrojů přijímaných a uplatňovaných především ve firemní sféře. Primárním nástrojem je budování podnikových systémů ekologického managementu, které jsou zaměřeny na systematické omezování environmentální náročnosti produkce a služeb. Mezi další instrumenty patří uplatňování principů čistší produkce, dohody mezi podnikatelskými subjekty a veřejnou správou, označování ekologicky šetrných výrobků, vytvoření hodnocení životního cyklu produktu a jiných, které přispívají ke změně struktury spotřeby a výroby. Dále se jedná o opatření na podporu ekologizace trhu a státní administrativy. (Šimíčková, 2003, s. 17)

Výchova a vzdělávání v rámci environmentální politiky zahrnuje podávání ucelených informací, právo veřejnosti na informace, ekologické označování výrobků, zveřejňování úspěšných případů ochrany životního prostředí, výchovu a výcvik. Výsledky těchto nástrojů směřují ke zlepšování schopnosti průmyslu a obcí řešit naléhavé problémy, podpoře účasti veřejnosti na rozhodování, informovanosti veřejnosti o ekologických kvalitách výrobků, zvýšení environmentálního podvědomí a pozornosti ke kritickým problémům životního prostředí. (Mezřický, 2005, s. 72)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 STRUKTURA OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Operační program Životní prostředí je rozdělen na prioritní osy (viz. kapitola 3.2.3), které dále konkretizují vymezené oblasti podpory. Subvence jsou poskytovány z Fondu soudržnosti a z Evropského fondu regionálního rozvoje, přičemž je předpokládáno spolufinancování z těchto fondů do výše 85 % celkově uznatelných nákladů. V následující kapitole je rozebrána jejich struktura včetně předpokládané finanční alokace na programové období a stav zjištěný z vlastního šetření z roku 2011. Plánovaná alokace je přepočítána z EUR kurzem České národní banky z 31. 12. 2011.

V níže uvedené tabulce je znázorněna předpokládaná alokace financí z EU pro celý Operační program Životní prostředí.

Č.	Název prioritní osy	Fond	Plánovaný podíl na alokaci	Skutečný podíl na alokaci
1	Zlepšování vodohosp.infrastr. a snižování rizika povodní	FS	40,44%	32,53%
2	Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	FS	12,89%	1,35%
3	Udržitelné využívání zdrojů energie	FS	13,68%	25,31%
4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	FS	15,79%	20,63%
5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	ERDF	1,23%	1,13%
6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	ERDF	12,19%	15,34%
7	Rozvoj infrastruktury pro environ. vzdělávání, poradenství a osvětu	ERDF	0,86%	0,81%
8	Technická pomoc	FS	2,91%	2,89%
Celkem			100%	100,00%
Z toho FS			85,72%	82,71%
Z toho ERDF			14,28%	17,29%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011) a implementačního dokumentu k OPŽP (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 186 – 188)

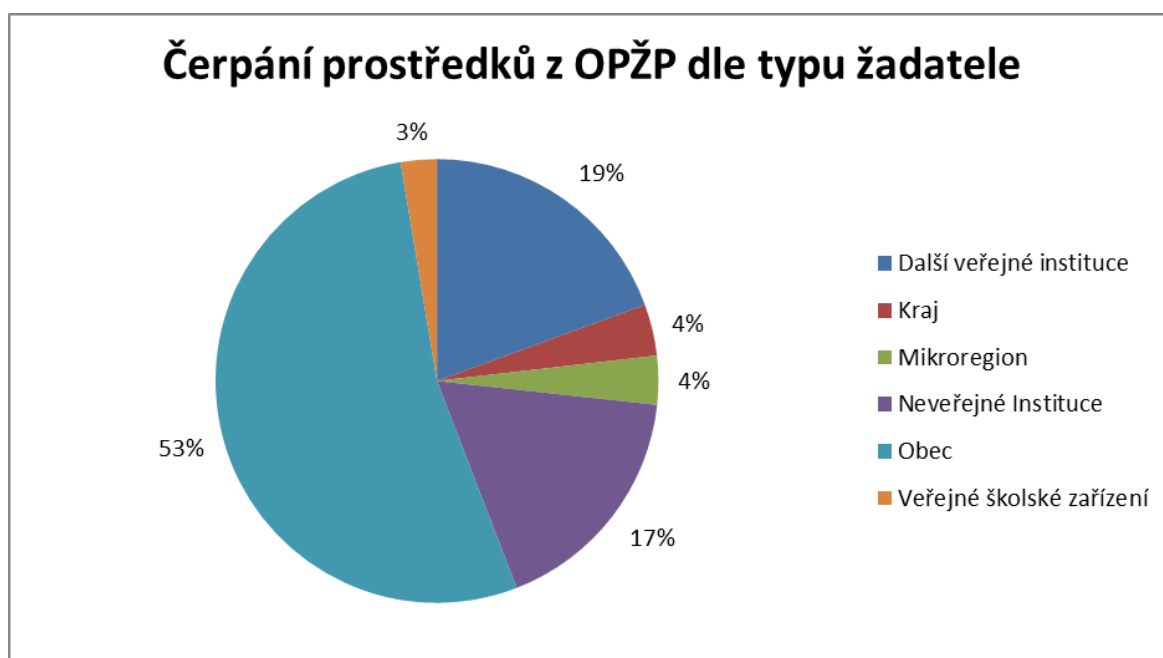
Tabulka 1: Finanční alokace příspěvku EU pro OPŽP

Značně vyšší podíl na plánované i skutečné alokaci finančních zdrojů má FS. Jedná se téměř o 86 % respektive 83 %. Celkově nejvíce podporovanou oblastí je prioritní osa č. 1. Největší rozdíly mezi skutečností a plánem představuje nižší úroveň čerpání prostředků v rámci prioritní osy č. 2 - Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí a dále též je patrný rozdíl v prioritní ose č. 3. Naopak značně vyšší podíl získávání financí se uskutečňuje v prioritních osách č. 3 a 4.

Dalším ukazatelem je rozdělení financí dle typu žadatele. Definováno je šest základních druhů žadatele. Jedná se obce, mikroregiony, kraje, neveřejné instituce, veřejné školské zařízení a další veřejné instituce. Mimo zjevné typy je nutno si zformulovat dva typy žadatelů – neveřejné instituce a další veřejné instituce.

Neveřejné instituce jsou především soukromé podniky, jež nejsou zřizované v oblasti veřejné správy (kraji, obcemi, státem). Do této skupiny patří i živnostníci a ostatní fyzické či právnické osoby.

Další veřejné instituce je kategorie, do které náleží v rámci OPŽP především ministerstva a Státní fond životního prostředí. Mimo to skupina zahrnuje i další ústřední správní orgány, organizační složky obcí, krajů a státu a podniky zřizované veřejnou správou.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 2: Graf čerpání finančních prostředků z OPŽP dle typu žadatele

Z grafu je patrný převládající podíl obcí, při čerpání dotací v rámci OPŽP. Za příčinu je možno považovat fakt, že obce jsou způsobilým žadatelem téměř ve všech oblastech podpory. Opačným příměrem lze popsat čerpání prostředků veřejnými školskými zařízeními, pro které je čerpání možné jen z minima okruhů.

V následující tabulce je zachycen stav čerpání prostředků v rámci obcí s rozšířenou působností dle místa realizace. Znázorněno je prvních deset ORP, u kterých je uvedena absolutní

výše čerpaných prostředků, tak přepočítání získaných dotačních prostředků na jednoho obyvatele.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Praha	2 413 691 934	1.	Konice	28 000
2.	Třebíč	1 265 467 574	2.	Semily	24 566
3.	Ostrava	997 089 753	3.	Šternberk	24 456
4.	České Budějovice	947 864 846	4.	Turnov	20 023
5.	Cheb	860 780 166	5.	Žďár nad Sázavou	19 832
6.	Strakonice	796 020 378	6.	Luhačovice	18 800
7.	Semily	647 214 922	7.	Strakonice	17 622
8.	Turnov	646 154 178	8.	Třebíč	16 654
9.	Pardubice	637 392 647	9.	Cheb	16 313
10.	Říčany	598 346 517	10.	Holice	14 752

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 2: Rozdělení finanční alokace OPŽP dle ORP

Absolutně nejvíce peněžních prostředků získalo Hlavní město Praha. Tato skutečnost je však příliš zkreslena alokací prostředků v rámci prioritní osy 8 - Technická pomoc, která celou svojí měrou směřuje do hlavního města. Druhou nejvyšší částku získala ORP Třebíč, která i v přepočtu na obyvatele dosáhla na vysokou sumu. Zde se realizuje projekt za více než 594 milionů Kč, zaměřený na rekultivaci skládky nebezpečného odpadu. Třetí největší objem finančních prostředků získala ORP Ostrava. Asi 2/3 všech finančních prostředků směřovalo na energetické úspory (většinou na zateplení budov).

V porovnání v přepočtu na jednoho obyvatele získala nejvíce prostředků ORP Konice. Počtem obyvatel však patří ORP k nejnižším v České republice, což způsobilo, že projekt zaměřený na kanalizaci a čističku odpadních vod ve městě Konice (výdaje činily asi 216 milionů Kč z celkového úhrnu 312 milionů Kč) výrazně ovlivnil sumu spadající na 1 obyvatele. Velký projekt též ovlivnil rozložení čerpání dotačních prostředků v rámci ORP Semily, kde asi 511 milionů je vyčleněno na projekt Čistá jezera II. Smyslem projektu je vybudování kanalizace v Lomnici nad Popelkou a Rokytnici nad Jizerou (zde i řešení zásobování pitnou vodou). Podobná situace je i v ORP Šternberk, na jejíž území byl získán třetí nejvyšší podíl subvencí v přepočtu na obyvatele. Zde se realizovalo dokončení kanalizace v aglomeraci města Šternberk za více než 483 milionů Kč.

5.1 PRIORITNÍ OSA 1 – ZLEPŠOVÁNÍ VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY A SNIŽOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ

Zaměření prioritní osy směřuje do třech oblastí. Jedná se o snížení znečištění vod, zlepšení jakosti pitné vody a omezování rizika povodní.

„Oblast podpory 1.1 - Znečištění vod“ reaguje na stále silné znečištění řady vodních útvarů na území České republiky, které přetrvává i přes výrazné zlepšení hlavních ukazatelů jakosti povrchových vod. Projekty se zaměřují na systémy monitorování vod na jejichž základě budou uskutečňovány opatření k obnově samočisticí schopnosti vodních toků a lepšímu odvádění a čištění odpadních vod.

Úkol zajištění a zásobování obyvatelstva pitnou vodou je hlavním smyslem „oblasti podpory 1.2 - Zlepšení jakosti pitné vody“. Zaměřuje se na rekonstrukce úpraven vod, rozšíření či rekonstrukci vodovodních sítí a opatření v ochranných pásmech vodních zdrojů.

„Oblast podpory Omezování rizika povodní“ je zaměřena na informační povodňového systému a realizaci vybraných protipovodňových opatření. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 20 – 28)

V následující tabulce je uvedena finanční alokace v milionech Kč vymezena pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

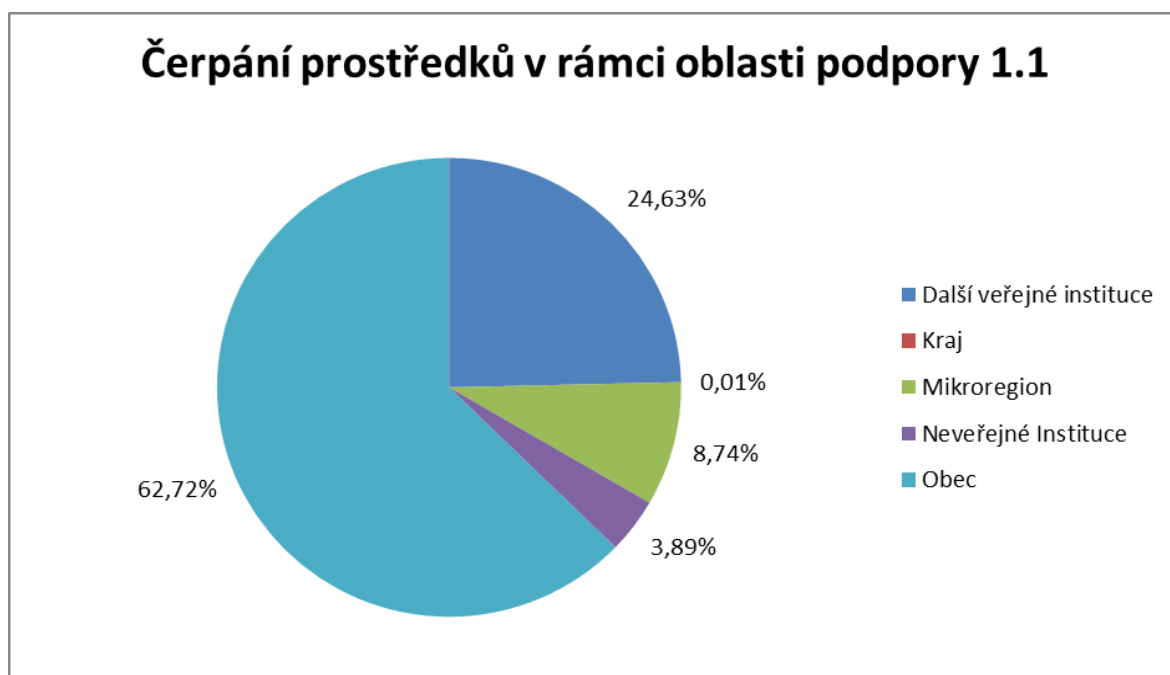
	Zdroj financování	Oblast podpory 1.1	Oblast podpory 1.2	Oblast podpory 1.3	Celkem
Plánovaná alokace	FS	38 383,33	6 467,06	6 454,26	51 304,65
	Národní zdroje	6 773,53	1 141,25	1 138,99	9 053,76
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	0,00	1 204,60
	Rozpočet	45 156,86	7 608,31	7 593,25	60 358,42
Aktuální alokace	FS	238,03	0,00	7 511,25	7 749,28
	Národní zdroje	42,01	0,00	1 325,51	1 367,52
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	31,76	31,76
	Rozpočet	290,38	0,00	12 441,47	12 731,85

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 3: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 1

Na financování prioritní osy 1 je vyčleněno nejvíce finančních prostředků z FS (asi 40 %) a také se z ní nejvíce čerpá (32 %). V absolutních hodnotách je však čerpání velmi nízké. Výjimkou je oblast podpory 1.3, čerpání dokonce překračuje plánovanou alokaci zdrojů. Nejhorší situace je v rámci oblasti podpory Zlepšení jakosti pitné vody, kde se v době zpracování dat nevyužilo ani 1 Kč možné finanční podpory.

V následujících grafech je rozebrána struktura čerpání dotačních titulů v rámci oblastech podpory prioritní osy 1.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 3: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 1.1

Graf zobrazuje situaci při rozdělení čerpání dotačních prostředků dle typu žadatele v rámci Oblasti podpory 1.1 – Snížení znečištění vod. Nejvyšší podíl vykazují obce. Jedná se téměř o 63 % získaných prostředků. Tento fakt je podpořen skutečností, že obce mohou využít dotace téměř na všechny podporované aktivity. Asi 25 % finančních zdrojů využívají další veřejné instituce.

V níže uvedeném grafu je znázorněn přehled čerpání dotačních prostředků dle typu žadatele pro oblast podpory 1.3 – Omezování rizika povodní. 66 % získaných finančních prostředků připadá na skupinu žadatelů – další veřejné instituce. Jedinými dalšími žadateli jsou mikroregiony (18 %) a obce (16 %). Tento stav souvisí se skutečností, že většina vodohospodářského zařízení spadá do područí veřejné správy, či podniků spjatých s veřejným sektorem.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 4: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 1.3

Níže uvedená tabulka znázorňuje finanční alokaci prostředků pro obce s rozšířenou působností v rámci oblasti podpory 1.1.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Cheb	766 402 233	1.	Konice	27 151
2.	Turnov	549 400 360	2.	Šternberk	20 289
3.	Semily	511 813 250	3.	Semily	19 427
4.	Šternberk	483 426 220	4.	Turnov	17 025
5.	Říčany	475 815 487	5.	Luhačovice	14 926
6.	Strakonice	371 192 621	6.	Cheb	14 525
7.	Černošice	345 703 772	7.	Třeboň	12 095
8.	Opava	342 930 007	8.	Holice	11 416
9.	Třeboň	306 345 797	9.	Boskovice	10 196
10.	Konice	302 701 430	10.	Frýdlant nad Ostravicí	9 756

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 4: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 1.1 dle ORP

Nejvíce finančních prostředků získalo ORP Cheb na jejímž území se realizuje projekt „Chebsko-environmentální opatření“. Cílem tohoto projektu je zlepšení situace v oblasti odpadních vod, čímž se sníží znečištění řeky Ohře. Ta v okolí Chebu je považována dle tříd jakosti vody za znečištěnou. Opatření je v souladu se směrnicemi Evropského společenství zabývajících se čištěním městských odpadních vod a oblastí vodní politiky. Ve většině případů se však projekty uskutečňují ve městech, kde se nachází menší vodní toky

(například Konice – tok Romže), pro které je neexistence účinného systému čištění odpadních vod velmi závažným problémem.

Podpora projektů zaměřených na omezování rizika povodní v obcích s rozšířenou působností je uvedena v následující tabulce.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Praha	138 440 887	1.	Broumov	534
2.	Ústí nad Labem	41 359 846	2.	Ústí nad Labem	340
3.	Chomutov	22 056 480	3.	Strakonice	338
4.	Třebíč	17 435 736	4.	Chomutov	266
5.	Strakonice	15 257 682	5.	Třebíč	229
6.	Ostrava	13 337 897	6.	Odry	119
7.	Broumov	9 075 412	7.	Praha	112
8.	Česká Lípa	6 780 000	8.	Česká Lípa	87
9.	Hradec Králové	5 644 408	9.	Dvůr Králové nad Labem	80
10.	Domažlice	3 030 724	10.	Domažlice	75

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 5: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 1.3 dle ORP

Získané prostředky směřovali především na zmapování rizika povodní. Nejvyšší finanční alokace tedy směřovali do oblastí sídel krajských úřadů, či úřadů spravujících povodí některé z řek. Nejvíce prostředků bylo získáno na území Hlavního města Prahy, kde se uskutečnil projekt zaměřený na měření, modelování a předpovědi povodňové služby pro celou ČR. Dále směřovaly prostředky do území přímo ohrožených povodněmi a to jak na zajištění protipovodňových plánů, tak na rekonstrukci či výstavbu protipovodňových opatření.

5.2 PRIORITY OSA 2 – ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Všeobecným cílem prioritní osy 2 je zvýšení či zachování kvality ovzduší a snížení emisí základních znečišťujících látek při využití environmentálně šetrných inovativních druhů výroby energie. Koncepce počítá i s podporou obnovitelných zdrojů a energetických úspor.

Prioritní osa 2 zahrnuje hlavní oblasti podpory – „2.1 Zlepšení kvality ovzduší“ a „2.2 Omezování emisí“. První z nich podporuje především projekty zaměřené na snížení emisní zátěže lokálních a centrálních spalovacích zdrojů a z povrchů. Podmínkou je lokace v rámci zón, aglomerací nebo takových míst, které jsou vymezeny.

V rámci oblasti podpory Omezování emisí, se prioritní osa č. 2 zaměřuje na podporu opatření vedoucí k omezení emisí za přispění nových environmentálně šetrných technologií a technických postupů při výrobě energie a jiných zdrojích. Zaměřuje se především na oxidy dusíku, těkavé látky, prachové částice, oxid siřičitý a amoniak. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 32 – 39)

V níže uvedené tabulce je zobrazena finanční alokace v milionech Kč vymezena pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

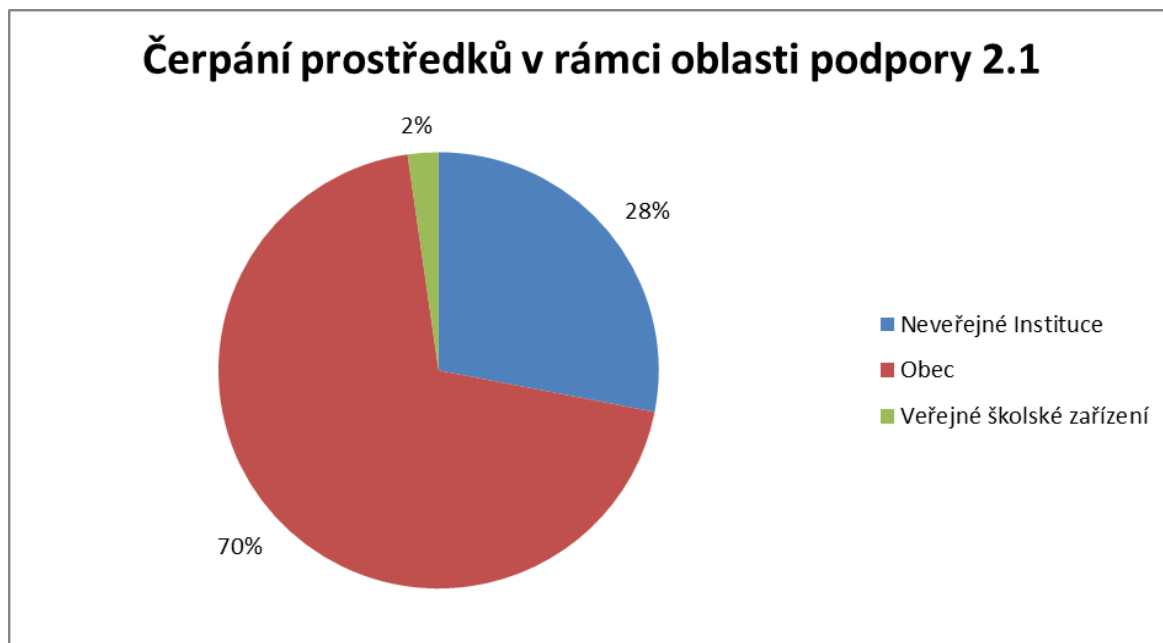
	Zdroj financování	Oblast podpory 2.1	Oblast podpory 2.2	Celkem
Plánovaná alokace	FS	8 989,55	7 371,42	16 360,97
	Národní zdroje	1 586,39	1 300,84	2 887,23
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	481,94
	Rozpočet	10 575,94	8 672,26	19 248,20
Aktuální alokace	FS	170,91	149,52	320,43
	Národní zdroje	30,16	26,39	56,55
	Soukromé zdroje	81,84	17,08	98,92
	Rozpočet	401,84	254,87	656,70

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 6: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 2

Pro prioritní osu 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí je předpokládáno asi 13% zdrojů vyčleněných pro Operační program Životní prostředí z Fondu soudržnosti. Využití těchto zdrojů je nízké jak v absolutních, tak i v podílu čerpaných zdrojů (jen asi 1%). Alokovaná částka z Fondu soudržnosti pro oblast podpory 2.1 je téměř 9 miliard Kč, naproti tomu čerpání dosahovalo pouze asi 171 miliard. Obdobná situace je i v oblasti podpory omezování emisí, jsou celkově plánovány investice ze všech zdrojů ve výši bezmála 8,7 miliard Kč (z fondu soudržnosti asi 7,4 miliard Kč) a proinvestováno je jen 255 milionů Kč.

Zobrazený graf rozebírá čerpání prostředků pro oblast podpory 2.1 – Zlepšení kvality ovzduší. Nejvyšší podíl na čerpání prostředků mají obce, což podporuje i fakt, že obce a města mohou čerpat ve všech podoblastech. Jedná se například i o náročné plynofikace obcí. Dalšími typy žadatelů byly neveřejné instituce a veřejná školská zařízení.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 5: Graf čerpání prostředků v rámci podpory 2.1

V rámci oblasti podpory 2.2. – Omezování emisí bylo vyčerpáno 401 835 739 Kč. Jediným typem žadatele byly neveřejné instituce, což vyplývá z logického skutečnosti, že nejvíce škodlivých látek do ovzduší vypouštějí soukromé společnosti ve svých továrnách či výrobnách energie.

Následující tabulka zachycuje stav čerpání finanční podpory podle obcí s rozšířenou působností. Zachyceno je 10 ORP s nejvyšší absolutní a poměrnou finanční alokací v rámci oblasti podpory 2.1 – Zlepšování kvality ovzduší.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Třebíč	36 313 800	1.	Humpolec	1 027
2.	Strakonice	27 620 573	2.	Litomyšl	720
3.	Litomyšl	19 286 575	3.	Strakonice	611
4.	Trutnov	18 402 160	4.	Třebíč	478
5.	Humpolec	17 671 892	5.	Vimperk	471
6.	Boskovice	14 920 994	6.	Stříbro	370
7.	Frýdek-Místek	14 828 817	7.	Český Brod	339
8.	Beroun	13 843 632	8.	Boskovice	292
9.	Tábor	11 253 642	9.	Trutnov	285
10.	Písek	8 784 662	10.	Beroun	245

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 7: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 2.1 dle ORP

Finanční alokace směřuje především na zmírnění lokálních zdrojů znečištění. Příkladem typových projektů jsou instalace různých zařízení na snižování emisí (ORP Třebíč), úpravy kotelen a využití alternativních zdrojů energie (ORP Strakonice, ORP Litomyšl), či plynofikace obcí nebo částí obce (ORP Turnov, ORP Beroun).

Oblast podpory 2.2 Omezování emisí zobrazuje níže uvedená tabulka.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Ostrava	76 303 920	1.	Valašské Meziříčí	1 533
2.	Valašské Meziříčí	64 659 013	2.	Vlašim	625
3.	Brno	23 486 316	3.	Otrokovice	413
4.	Teplice	19 079 880	4.	Semily	409
5.	Česká Lípa	16 440 000	5.	Soběslav	384
6.	Vlašim	16 128 000	6.	Tachov	339
7.	Otrokovice	14 412 590	7.	Rychnov nad Kněžnou	314
8.	Přerov	13 183 722	8.	Ústí nad Orlicí	298
9.	Tachov	12 267 864	9.	Jeseník	261
10.	Pardubice	11 955 816	10.	Turnov	231

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 8: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 2.2 dle ORP

Nejvyšší podíl finančních prostředků na ORP získala Ostrava. Jedná se o region s velmi vysokou úrovní znečištění ovzduší. Druhý nejvyšší díl získalo Valašské Meziříčí - největším znečišťovatelem ovzduší je zde DEZA, a. s., jež realizuje projekt na likvidaci emisí naftalenu.

5.3 PRIORITNÍ OSA 3 – UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ ENERGIE

Stanoveným globálním cílem prioritní osy 3 je udržitelné využívání zdrojů. Důraz je kladen na obnovitelné zdroje energie a dosahování úspor energie. V dlouhodobém horizontu se počítá se zvyšujícím se využitím obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektřiny a tepla a zároveň vyšší využití odpadního tepla. Oblasti podpory se z těchto důvodů zaměřují na výstavbu nových zařízení a rekonstrukci stávajících s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny nebo realizaci úspor energie a využití odpadního tepla.

Potenciál využívání obnovitelných zdrojů energie se v České republice lokalizuje zejména v oblasti tepla. Limitující jsou faktory vysoké pořizovací ceny a nedostatečné kapitálové

vybavenosti místních samospráv. Tyto rozhodující skutečnosti se staly zásadními problémy v instalaci nových zařízení.

Vysoký potenciál představují úspory energie. Především se v této oblasti jedná o podporu snižování spotřeby budov neziskového sektoru (v této oblasti nelze financovat projekty zaměřené na zateplení bytových a rodinných domů). Značný potenciál skrývá i využití odpadního tepla. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 40 – 45)

V následující tabulce je uvedena finanční alokace v milionech Kč vymezena pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

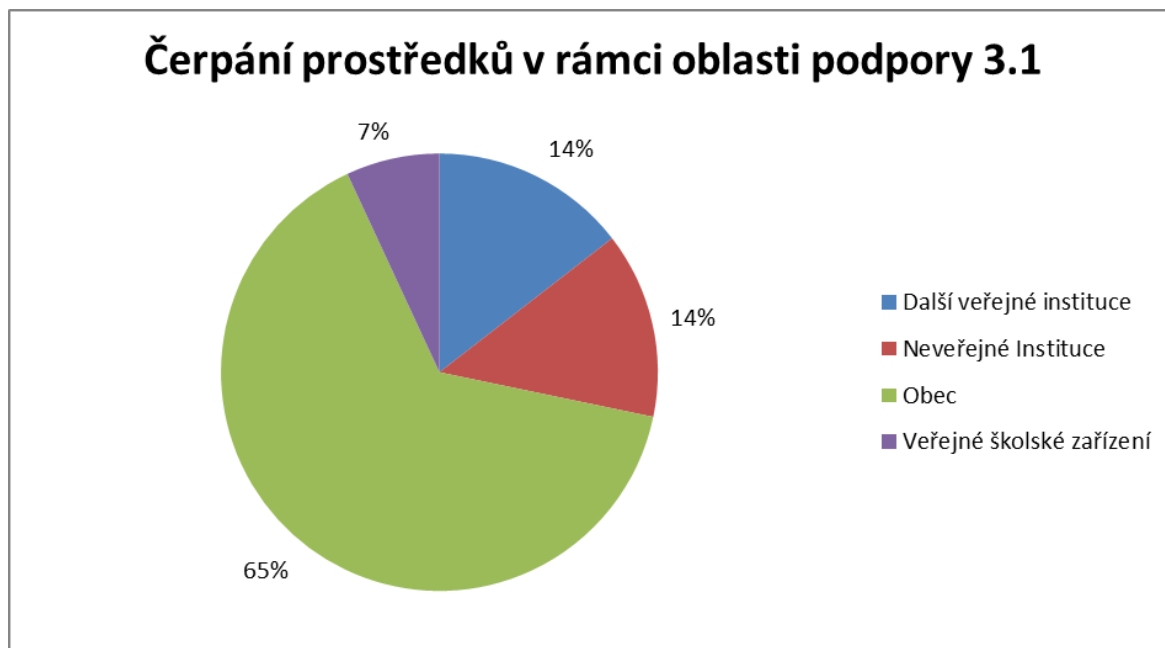
	Zdroj financování	Oblast podpory 3.1	Oblast podpory 3.2	Celkem
Plánovaná alokace	FS	6 479,37	10 883,29	17 362,66
	Národní zdroje	1 143,42	1 920,58	3 064,00
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	374,36
	Rozpočet	7 622,79	12 803,87	20 426,66
Aktuální alokace	FS	5 922,84	107,08	6 029,92
	Národní zdroje	1 061,84	51,74	1 113,57
	Soukromé zdroje	0,71	9,71	10,42
	Rozpočet	10 429,97	235,87	10 665,84

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 9: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 3

Na prioritní osu 3 spadá celková alokace finančních prostředků ve výši přes 20 miliard Kč a je z ní vyčerpána více než polovina. V rámci Operačního programu Životní prostředí se jedná o nejlepší poměr mezi záměrem a čerpáním zdrojů. V oblasti podpory obnovitelných zdrojů energie dokonce překračuje předpoklad využití subvencí. Na druhou stranu v rámci oblasti podpory 3.2 je čerpání minimální. Jistým důvodem může být fakt, že podpora je určena pouze neziskovým organizacím.

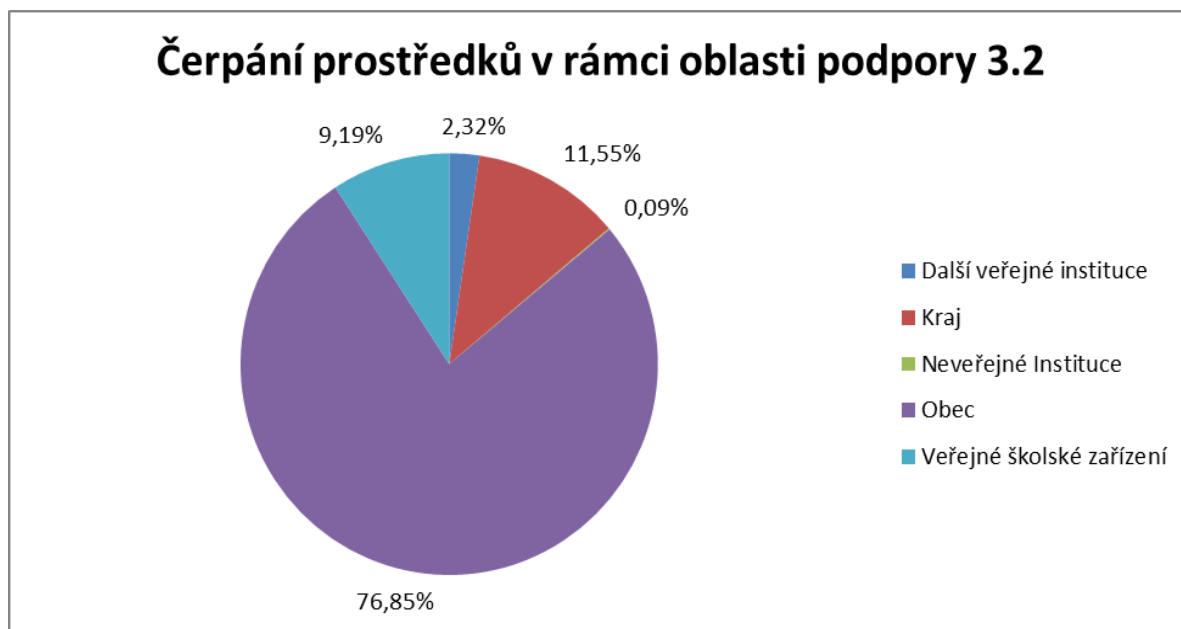
Níže uvedené grafy znázorňují čerpání prostředků dle typu žadatele v oblasti podpory 3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny a v oblasti podpory 3.2 – Realizace úspor energie a odpadního tepla.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 6: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 3.1

Vyobrazená situace ukazuje, že nejvyšším podílem dle typu žadatele na čerpání prostředků jsou obce. Získávají téměř 65 % veškeré podpory.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 7: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 3.2

I v oblasti úpor energie jsou primárním příjemcem podpory obce. Ty získali celkem více než 8 miliard Kč. Kraje získali asi 1,2 miliardy Kč a veřejné školské zařízení téměř 950 milionů Kč.

Následující tabulka zachycuje stav čerpání finančních prostředků dle ORP v oblasti podpory 3.1.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Český Krumlov	39 605 565	1.	Pacov	1 178
2.	Nýřany	24 605 048	2.	Český Krumlov	945
3.	Praha	18 429 523	3.	Nýřany	464
4.	České Budějovice	14 983 608	4.	Jilemnice	401
5.	Boskovice	13 599 472	5.	Boskovice	266
6.	Pacov	11 681 048	6.	Žďár nad Sázavou	218
7.	Žďár nad Sázavou	9 603 064	7.	Dvůr Králové nad Labem	210
8.	Třebíč	9 574 673	8.	Benešov	148
9.	Jilemnice	9 045 846	9.	Pelhřimov	136
10.	Benešov	8 401 071	10.	Tachov	131

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 10: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 3.1 dle ORP

Investice směřují z největší části na modernizaci zdrojů energie. Ve většině ORP je realizován pouze 1 projekt. Například v Českém Krumlově se jednalo o přeměnu kotelny využívajících tuhých paliv na kotelnu využívající biomasu (dřevní štěpku). Podobná situace je i v ORP Nýřany. Další subvence směřují také do instalace fotovoltaických elektráren (například ORP České Budějovice, ORP Boskovice, ORP Třebíč)

Finanční alokace pro oblast podpory 3.2 je vyobrazena v níže uvedené tabulce.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Praha	716 926 649	1.	Strakonice	6 787
2.	Ostrava	644 550 423	2.	Blovice	4 873
3.	Pardubice	409 653 454	3.	Vimperk	4 847
4.	Strakonice	306 570 995	4.	Sokolov	3 785
5.	Uherské Hradiště	299 291 661	5.	Semily	3 778
6.	Sokolov	298 200 662	6.	Boskovice	3 572
7.	Frýdek-Místek	196 200 522	7.	Uherské Hradiště	3 304
8.	Plzeň	190 839 231	8.	Pardubice	3 232
9.	Boskovice	182 297 428	9.	Jilemnice	3 107
10.	Brno	177 788 611	10.	Nový Bydžov	2 973

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 11: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 3.2 dle ORP

Nejvyšší suma dotačních prostředků je vymezena na území Hlavního města Prahy. Důvodem může být, že oblast podpory 3.2 určena pro organizace typu obcí, škol, úřadů či jiných neziskových organizací, které mají značnou koncentraci v Praze (hlavní město, vysoký počet obyvatel).

5.4 PRIORITNÍ OSA 4 – ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRAŇOVÁNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ

V gesci prioritní osy jsou subvencovány projekty zabývající se oblastmi zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží.

První oblast podporuje celý okruh opatření zaměřujících se na různé formy recyklace, sběru a následného využití odpadu. Odstraňování starých ekologických zátěží se realizuje na předem vytipovaných lokalitách zahrnutých do seznamu MŽP z roku 2002 (i následných aktualizací). (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 46 – 63)

V nadcházející tabulce je uvedena finanční alokace v milionech Kč vymezena pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

	Zdroj financování	Oblast podpory 4.1	Oblast podpory 4.2	Celkem
Plánovaná alokace	FS	13 422,67	6 611,17	20 033,84
	Národní zdroje	2 368,71	1 166,68	3 535,38
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	442,21
	Rozpočet	15 791,38	7 777,84	23 569,22
Aktuální alokace	FS	1 324,88	3 589,13	4 914,01
	Národní zdroje	233,80	687,02	920,82
	Soukromé zdroje	3,16	969,86	973,01
	Rozpočet	1 883,11	6 015,99	7 899,11

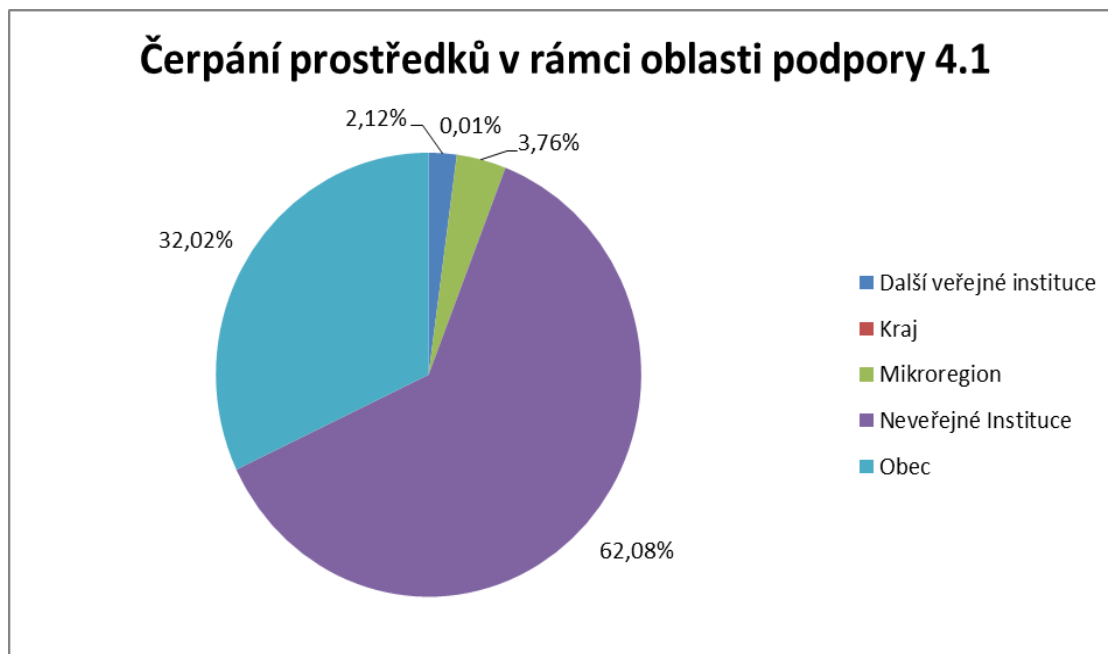
Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISKY (© 2010 – 2011)

Tabulka 12: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 4

Předpokládaná výše celkových finančních zdrojů poskytnutých z prioritní osy 4 je takřka 24 miliard Kč, což představuje skoro 16 % . Asi třetina z celkové částky je již vyčerpána. Jedná se o více než 20% čerpaných prostředků poskytnutých Operačnímu programu Životní prostředí z Fondu soudržnosti. oblast podpory 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady se podílí na plánované částce asi 16 miliardami Kč. Čerpání těchto prostředků však vázne. Absolutní hodnota využitých prostředků ani nedosahuje výše 2 miliard Kč. Na druhou stranu oblast podpory 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží je využita o mnoho lépe.

Ze 7,8 miliard je vyčerpáno 6. Slabinou je nízké využití prostředků z Kohezního fondu (jen asi 3,5 miliardy).

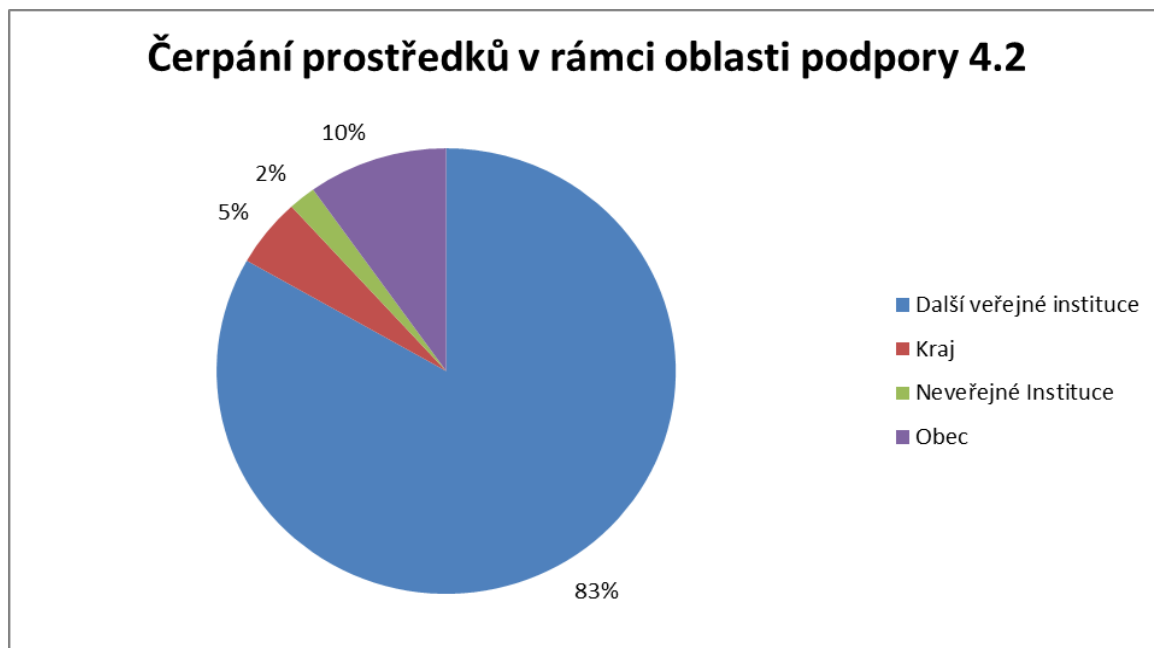
Rozdělení finanční alokace dle typu žadatele je uvedena v následujících grafech.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 8: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 4.1

Nejvíce podporovaným typem žadatele byly neveřejné instituce, které získali více než 3,7 miliardy Kč (více než 62 %). Druhým nejčastějším příjemcem dotací byly obce, které získaly asi 1,9 miliardy Kč, což ukazuje na spojitost mezi těmi co nakládají s odpady a příjemci subvence.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 9: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 4.2

Další veřejné instituce jsou největším příjemcem dotací. Jedná se o 83 %. Příčinnou může být skutečnost, že stát (organizační složky, státní příspěvkové organizace) je jediným možným příjemcem podpory v oblasti realizaci inventarizace kontaminovaných či potenciálně kontaminovaných míst.

Níže uvedená tabulka znázorňuje finanční alokaci prostředků pro obce s rozšířenou působností v rámci oblasti podpory 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Kroměříž	169 606 396	1.	Trhové Sviny	5 501
2.	Hustopeče	160 325 986	2.	Hustopeče	4 528
3.	Pardubice	150 245 595	3.	Bohumín	4 195
4.	Litvínov	145 157 001	4.	Litvínov	3 586
5.	Třebíč	137 288 923	5.	Humpolec	3 585
6.	Hodonín	126 546 406	6.	Bílina	3 228
7.	Kladno	126 284 386	7.	Luhačovice	3 020
8.	Bohumín	124 795 300	8.	Vimperk	2 939
9.	Kyjov	121 399 579	9.	Zábřeh	2 615
10.	Černošice	119 415 532	10.	Kroměříž	2 414

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 13: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 4.1 dle ORP

Ve všech ORP uvedených v tabulce jsou čerpány prostředky především na budování sběrných dvorů, rekultivaci skládek a recyklaci odpadů. Aktivita by měli směřovat k poklesu výskytu černých skládek, využití odpadu jako materiálu a k eliminaci úniku škodlivých látek do okolí nevyužívaných skládek. Nejvíce prostředků je alokována na území ORP Kroměříž.

V následující tabulce je vyobrazena struktura čerpání dle obcí s rozšířenou působností v oblasti podpory 4.2 - Odstraňování starých ekologických zátěží.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	České Budějovice	706 388 647	1.	Třebíč	7 823
2.	Třebíč	594 421 455	2.	České Budějovice	4 548
3.	Hodonín	114 074 528	3.	Rychnov nad Kněžnou	2 371
4.	Praha	109 203 687	4.	Hodonín	1 860
5.	Rychnov nad Kněžnou	80 404 247	5.	Holešov	1 054
6.	Liberec	78 245 128	6.	Šternberk	847
7.	Šumperk	23 538 845	7.	Liberec	557
8.	Holešov	22 959 184	8.	Nýřany	392
9.	Česká Lípa	22 677 093	9.	Šumperk	328
10.	Prostějov	22 420 799	10.	Česká Lípa	292

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 14: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 4.2 dle ORP

Prostředky z dané oblasti podpory se mohou čerpat jen na základě předem vytipovaných lokalit ministerstvem životního prostředí. Největšími investicemi do odstraňování starých ekologických zátěží jsou rekultivace a sanace míst, kde probíhala těžba surovin. V ORP České Budějovice se například jedná o sanaci a rekultivaci území po těžbě lignitu a také odkališť a chemické úpravny, kde se dříve zpracovávala uranová ruda. Na území ORP Hodonín se jedná o analýzu staré ekologické zátěže vzniklé těžbou ropy a zemního plynu. Další ekologickou zátěží jsou například důsledky hlubinné těžby uranu na území ORP Česká Lípa.

5.5 PRIORITYNÍ OSA 5 – OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK

Název prioritní osy plně vystihuje i celou oblast finanční podpory, přičemž hlavním smyslem je zavedení integrovaného přístupu k ochraně životního prostředí. Směřuje k přechodu od ochrany jednotlivých složek životního prostředí k celkovému řešení dané problematiky.

Podporované projekty se zaměřují na snižování rizika závažné havárie, omezení jejich následků na životy lidí a životní prostředí. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 64 – 68)

Níže uvedená tabulka zobrazuje finanční alokaci v milionech Kč vymezenou pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

	Zdroj financování	Oblast podpory 5.1	Celkem
Plánovaná alokace	ERDF	1 563,63	1 563,63
	Národní zdroje	275,93	275,93
	Soukromé zdroje	0,00	115,33
	Rozpočet	1 839,56	1 839,56
Aktuální alokace	ERDF	269,93	269,93
	Národní zdroje	47,64	47,64
	Soukromé zdroje	35,81	35,81
	Rozpočet	391,24	391,24

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 15: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 5

Tato prioritní osa má pouze jednu oblast podpory. Z Evropského fondu regionálního rozvoje do ní směřuje nejnižší finanční alokace (plánovaná i aktuální se pohybuje mírně nad 1 %). Celkové čerpání financí dosahuje asi jedné čtvrtiny zamýšlené sumy. Absolutní hodnota možného příspěvku z ERDF odpovídá částka 1563, 63 milionů Kč. Vyčerpané prostředky z Evropského fondu regionálního rozvoje se však pohybují jen ve výši 269,93 milionů Kč.

Následující graf vyobrazuje strukturu rozdělení finanční alokace dle typu žadatele.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 10: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 5.1

Graf ukazuje pouze dva typy žadatele, kteří byly schopni čerpat prostředky z oblasti podpory 5.1. Jedná se o neveřejné instituce (52 %) a další veřejné instituce (48 %).

V následující tabulce je znázorněna alokace finančních prostředků dle ORP. Zobrazeno je prvních 10 obcí s rozšířenou působností, dle výše poskytnutých subvencí.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Praha	182 569 022	1.	Uničov	806
2.	Pardubice	36 584 918	2.	Klatovy	421
3.	Klatovy	21 664 261	3.	Kralupy nad Vltavou	407
4.	Šumperk	20 064 326	4.	Nové Město na Moravě	350
5.	Příbram	19 208 400	5.	Pardubice	289
6.	Uničov	18 492 600	6.	Domažlice	284
7.	Plzeň	14 715 900	7.	Šumperk	279
8.	Kralupy nad Vltavou	12 180 000	8.	Příbram	276
9.	Domažlice	11 430 244	9.	Mělník	230
10.	Olomouc	9 974 070	10.	Písek	177

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 16: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 5.1 dle ORP

Téměř polovinu veškerých finančních prostředků v dané oblasti podpory směřovalo na vytvoření celostátního informačního systému pro sběr a hodnocení informací o znečištění životního prostředí realizovaný na území Hlavního města Prahy. Projekt realizuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Celkový rozpočet je více než 180 milionů

Kč. Zbylé projekty jsou zaměřeny především na praktické snižování environmentálních rizik, jako je například výstavba průmyslové čističky odpadních vod (ORP Šumperk), či odsávání a ustalování spalin z elektrických obloukových pecí (ORP Uničov).

5.6 PRIORITYNÍ OSA 6 – ZLEPŠOVÁNÍ STAVU PŘÍRODY A KRAJINY

Všeobecným cílem prioritní osy 6 je eliminace poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Zahrnuje celkem 6 oblastí podpory.

První z nich je „Implementace a péče o území soustavy Natura 2000“. Financuje vyhlášení a zajištění ochrany, managementu a monitoringu těchto lokalit i rostlinných a živočišných druhů. „Podpora biodiverzity“ je zaměřena na obnovu a ochranu přírodních a přírodě blízkých biotopů, ohrožených druhů rostlin a živočichů včetně jejich biotopů, zvýšení biologické rozmanitosti a zmírnění dopadů činností člověka na přírodu a krajinu. V rámci „Obnovy krajinných struktur“ jsou podporovány projekty na posílení ekologické stability krajiny formou budování prvků územních systémů ekologické stability a zvyšování stability lesních ekosystémů především zlepšením druhové a věkové skladby lesů či obnovou krajinných prvků. Další oblastí je „Optimalizace vodního režimu krajiny“. Oblast podpory směřuje na zvýšení retenční schopnosti krajiny a zmírnění vzniku a dopadů povodní a sucha. Též vede k ochraně proti vodní erozi a obnově přirozeného vodního režimu krajiny. „Podpora regenerace urbanizované krajiny“ subvencuje vznik a obnovu přírodě blízké zeleně v prostředí lidských sídel. Poslední oblastí podpory je „Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod“, jež pomáhá uskutečnit projekty směřující ke zmapování, navržení a realizace technických prací v daných oblastech. Přínosem záměru je omezení počtu relevantních havárií při sesuvech, částečná eliminace negativních důsledků hornické činnosti a nové možnosti zásobování obyvatelstva pitnou vodou z podzemních zdrojů. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 69 – 78)

V následující tabulce je uvedena finanční alokace v milionech Kč vymezena pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu. Celkově je pro prioritní osu 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny vyčleněno více než 18 miliard Kč, z toho 15 465,13 milionů korun pochází z Evropského fondu regionál-

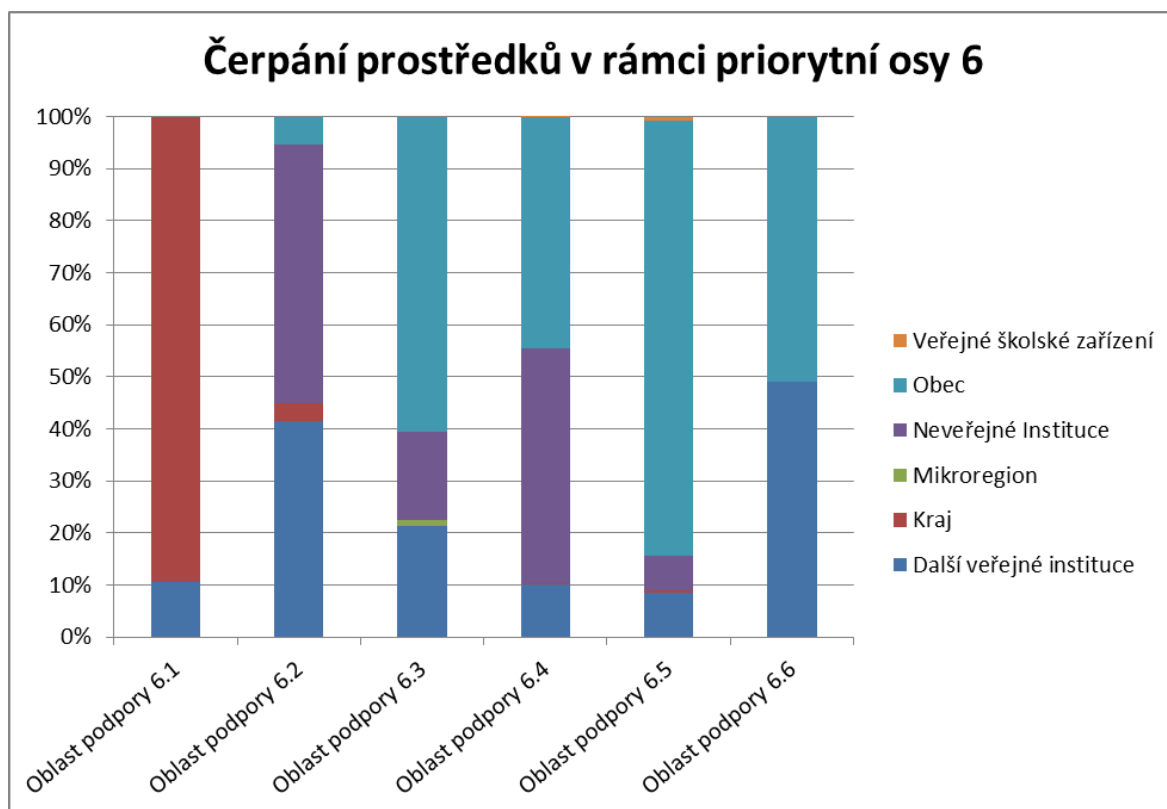
ního rozvoje. Při porovnání s ostatními prioritními osami je úspěšnost získávání dotačních prostředků nadprůměrná. I přes to, však se však pohybuje do 25% možných vyčerpaných prostředků. Výjimkou je oblast podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur, kde již objem získaných peněz překročil i zamýšlenou alokovanou částku.

	Zdroj financování	Oblast podpory 6.1	Oblast podpory 6.2	Oblast podpory 6.3	Celkem
Plánovaná alokace	ERDF	773,26	2 938,38	2 010,47	15 465,13
	Národní zdroje	136,46	518,54	354,79	2 729,14
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rozpočet	909,71	3 456,91	2 365,26	18 194,28
Aktuální alokace	ERDF	110,37	170,56	2 279,65	3 654,09
	Národní zdroje	0,00	3,45	129,54	630,07
	Soukromé zdroje	19,48	29,34	387,92	163,64
	Rozpočet	130,47	216,95	2 913,84	4 710,61
	Zdroj financování	Oblast podpory 6.4	Oblast podpory 6.5	Oblast podpory 6.6	Celkem
Plánovaná alokace	ERDF	5 799,43	2 242,44	1 701,16	15 465,13
	Národní zdroje	1 023,43	395,73	300,21	2 729,14
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	0,00	0,00
	Rozpočet	6 822,85	2 638,17	2 001,37	18 194,28
Aktuální alokace	ERDF	458,24	455,13	180,12	3 654,09
	Národní zdroje	81,23	80,32	31,79	630,07
	Soukromé zdroje	26,91	3,73	0,00	163,64
	Rozpočet	624,20	608,10	217,05	4 710,61

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 17: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 6

Níže uvedený graf zachycuje procentuální strukturu čerpání finančních prostředků v celé prioritní ose 6 dle jednotlivých oblastí podpory a typu žadatele.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 11: Graf čerpání prostředků v rámci priority osy 6

Oblast podpory 6.1 – Implementace a péče o území soustavy Natura 2000 je dle členění alokace finančních prostředků dle typu žadatele rozdělena asi deseti procenty mezi další veřejné instituce a kraje, jež získaly asi 90% všech subvencí. Příčinou je fakt, že pouze pro ně je umožněno podporu získat.

Oblast podpory 6.2 – Podpora biodiverzity poskytovala především podporu neveřejným institucím a dalším veřejným institucím.

Oblast podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur poskytovala subvence z velké části obcím. Jednalo se asi o 45 % celkové alokace. Dalšími typovými žadateli byly další veřejné instituce (více než 21 %), neveřejné instituce (téměř 17 %), a mikroregiony (asi 1%).

V rámci čerpání subvencí pro oblast podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny se nejvyšším příjemce staly neveřejné instituce a obce. Dohromady získaly asi 90 % veškerých zdrojů. Ostatními žadateli byli další veřejné instituce (asi 10 %), kraje a veřejné školské zařízení (obě skupiny získali méně 0,5 %).

Pro oblast podpory 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny byla nejčastějším typovým žadatelem obec. Obce získali více než 508 milionů Kč, což představuje téměř 84 % celkového objemu finančních prostředků. Zbýlými významnými typy žadatelů byly další veřejné instituce a neveřejné instituce.

Oblast podpory 6.6 – Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod poskytovala subvence pouze žadatelům z veřejné ho sektoru, a to obcím a dalším veřejným institucím, mezi které putovala podpora téměř vyrovnaně.

V tabulce uvedené níže je zobrazen přehled 10-ti nejúspěšnějších ORP v rámci čerpání finanční podpory z oblasti podpory 6.1.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Zlín	49 154 497	1.	Zlín	497
2.	Jablunkov	13 830 221	2.	Jablunkov	252
3.	Hradec Králové	13 112 213	3.	Slaný	222
4.	Olomouc	10 136 413	4.	Hradec Králové	90
5.	Slaný	8 612 775	5.	Olomouc	63
6.	Ústí nad Labem	7 601 351	6.	Ústí nad Labem	62
7.	Praha	6 256 174	7.	Jihlava	52
8.	Ostrava	5 428 106	8.	Liberec	30
9.	Jihlava	5 167 322	9.	Plzeň	25
10.	Plzeň	4 613 965	10.	Ostrava	16

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 18: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.1 dle ORP

Celkově i v přepočtu nejvyšší počet finančních prostředků získala ORP Zlín. Subvence směřovaly na podporu území Natura 2000. Na území obce s rozšířenou působností zasahují dvě významné lokality. Jedná se o ptačí oblast Hostýnské vrchy, jejíž celková rozloha představuje více než 5 000 ha a 2 000 evropsky významných lokalit. Druhá nejvyšší suma byla investována na území ORP Jablunkov. Z převážné části byly prostředky použity na financování monitoringu velkých šelem, jež žijí v evropsky významné lokalitě Beskydy. V rámci ORP Hradec Králové byly získány subvence především na rekonstrukce vodních staveb s vazbou na zvýšení biodiverzity daného území.

V následující tabulce je zobrazen stav v oblasti podpory 6.2 – Podpora biodiverzity.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Vrchlabí	129 831 689	1.	Vrchlabí	4 652
2.	Vlašim	74 691 083	2.	Vlašim	2 894
3.	Litoměřice	61 865 857	3.	Litoměřice	1 056
4.	Břeclav	34 730 644	4.	Světlá nad Sázavou	1 009
5.	Beroun	32 161 006	5.	Ostrov	666
6.	Děčín	25 627 797	6.	Břeclav	591
7.	Brandýs n.L.-St.Boleslav	21 787 217	7.	Beroun	570
8.	Světlá nad Sázavou	20 325 129	8.	Turnov	543
9.	Chrudim	19 819 649	9.	Slavkov u Brna	542
10.	Ostrov	19 524 849	10.	Bilovec	425

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 19: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.2 dle ORP

Nejvíce finančních prostředků v rámci oblasti podpory 6.2 získala obec s rozšířenou působností Vrchlabí. Tato skutečnost není náhodná. Na území ORP Vrchlabí zasahuje celá řada chráněných území. Jedná se především o Krkonošský národní park a území zařazená do soustavy Natura 2000. Nejnákladnějším projektem (téměř 70 milionů Kč) byla „Stabilizace významných lesních ekosystémů na území Krkonošského národního parku. I v ostatních ORP, kde směřují subvence, se nacházejí významná chráněná území (např. ORP Děčín – NP České Švýcarsko, ORP Vlašim – CHKO Blaník atd.)

Následující tabulka ukazuje čerpání finančních prostředků v rámci oblasti podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Lovosice	20 729 076	1.	Králíky	808
2.	Vyškov	17 382 554	2.	Lovosice	765
3.	Bučovice	10 882 135	3.	Bučovice	685
4.	Veselí nad Moravou	10 816 670	4.	Sušice	405
5.	Sušice	10 109 651	5.	Vyškov	336
6.	Hodonín	8 678 417	6.	Mnichovo Hradiště	322
7.	Uherské Hradiště	7 600 317	7.	Veselí nad Moravou	276
8.	Králíky	7 318 044	8.	Blovice	192
9.	Domažlice	6 966 127	9.	Poděbrady	175
10.	Jeseník	6 905 814	10.	Domažlice	173

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 20: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.3 dle ORP

Nejvíce byly podporovány projekty v území s nízkým koeficientem ekologické stability. Koeficient vyjadřuje poměr mezi plochami stabilních a nestabilních krajinných prvků.

Za stabilní prvky jsou považovány lesní půda, vodní plochy a toky, trvalé travní porosty, pastviny, mokřady, vinice a sady. Mezi nestabilní krajinotvorné prvky patří orná půda, antropogenizované plochy (zastavěné území) a chmelnice.

V ORP Lovosice, Vyškov, Bučovice, Veselí nad Moravou, Hodonín a dalších vykazoval koeficient ekologické stability hodnoty od 0,3 do 1, což značí intenzívně využívané území, zatížené zejména zemědělskou velkovýrobou. V krajině se projevuje značná ekologická labilita.

Projekty se zaměřovali především na zlepšování stavu přírody a krajiny, obnovy krajinných struktur, vytváření území se systémem ekologické stability a podporu biodiverzity lesů.

Níže uvedená tabulka zobrazuje čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 6.4 - Optimalizace vodního režimu krajiny.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Jihlava	209 530 114	1.	Bučovice	3 772
2.	Třebíč	142 948 884	2.	Telč	3 249
3.	Znojmo	121 964 248	3.	Bilovec	2 551
4.	Pelhřimov	113 783 646	4.	Pelhřimov	2 487
5.	Kolín	97 555 131	5.	Moravské Budějovice	2 474
6.	Havlíčkův Brod	95 068 939	6.	Chotěboř	2 194
7.	Bilovec	66 202 774	7.	Jihlava	2 103
8.	Domažlice	60 644 093	8.	Votice	2 058
9.	Bučovice	59 940 959	9.	Třebíč	1 881
10.	Moravské Budějovice	59 842 821	10.	Dačice	1 875

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 21: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.4 dle ORP

Nejvyšší finanční částka byla alokována na území ORP Jihlava. Subvence byly využívány především na opatření vedoucí k lepšímu zadržování vody v krajině a protipovodňová opatření. Na tyto opatření směřovalo většina finanční pomoci realizovaná ve všech ORP v rámci oblasti podpory 6.4.

Následující tabulka ukazuje alokaci čerpání finančních prostředků dle ORP pro oblast podpory 6.5 - Podpora regenerace urbanizované krajiny.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Černošice	63 305 260	1.	Vlašim	772
2.	Brno	45 272 953	2.	Horažďovice	659
3.	Břeclav	21 571 772	3.	Roudnice nad Labem	529
4.	Cheb	20 772 084	4.	Černošice	523
5.	Vlašim	19 927 157	5.	Sušice	476
6.	Roudnice nad Labem	17 059 325	6.	Cheb	394
7.	Jeseník	13 958 707	7.	Břeclav	367
8.	Karlovy Vary	13 773 494	8.	Broumov	355
9.	Česká Lípa	13 527 814	9.	Jeseník	340
10.	Znojmo	12 946 042	10.	Frýdlant	299

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 22: rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.5 dle ORP

V rámci vynaložených prostředků neexistuje přílišná shoda pro ORP s vysokou měrou zastavěných území. Výjimkou je ORP Brno, které patří k nejvíce urbanizovaným obcím s rozšířenou působností v rámci České republiky – zastavěné plochy tvoří 36,3 % území). Nejvíce dotačních prostředků však bylo získáno ve správním obvodu ORP Černošice. V rámci všech ORP prostředky směřovali především do úpravy městské zeleně.

Níže uvedená tabulka ukazuje alokaci čerpání finančních prostředků dle ORP pro oblast podpory 6.6 - Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Mladá Boleslav	98 646 489	1.	Mladá Boleslav	927
2.	Karlovy Vary	14 080 688	2.	Nové Město nad Metují	557
3.	Děčín	12 631 967	3.	Orlová	265
4.	Orlová	12 080 496	4.	Náměšť nad Oslavou	254
5.	Karviná	10 136 804	5.	Trhové Sviny	251
6.	Nové Město nad Metují	8 022 461	6.	Šternberk	241
7.	Brno	7 271 530	7.	Ostrov	192
8.	Teplice	6 630 379	8.	Děčín	158
9.	Šternberk	5 730 991	9.	Karlovy Vary	157
10.	Ostrov	5 637 300	10.	Horažďovice	142

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 23: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.6 dle ORP

„Rebilance zásob podzemních vod“ je projekt realizovaný v ORP Pardubice. Je na něj vynaložena téměř polovina všech prostředků financovaných v rámci oblasti podpory 6.6. Jed-

ná se o projekt mapující zásoby podzemních vod na území celé České republiky. Pro monitoring je vybráno 56 lokalit, kde jsou zásoby podzemních vod nějakým způsobem limitovány. Ostatní projekty jsou zaměřeny především na opatření v nestabilních oblastech způsobených jak lidskou činností (následky hornické činnosti), tak i přírodními faktory (sesuvy, zajištění nestabilních skalních masivů apod).

5.7 PRIORITY OSA 7 – ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PORADENSTVÍ A OSVĚTU

Globálním cílem prioritní osy 7 je zbudování rozsáhlého a dostupného systému center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, informačních center a environmentálních poraden. Především se jedná o zvýšení kvalitního materiálového a technického zázemí stávajících center (regionální centra, správy CHKO a NP, centra v botanických a zoologických zahradách...) (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 88 – 91)

Níže uvedená tabulka znázorňuje finanční alokaci v milionech Kč vymezenou pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

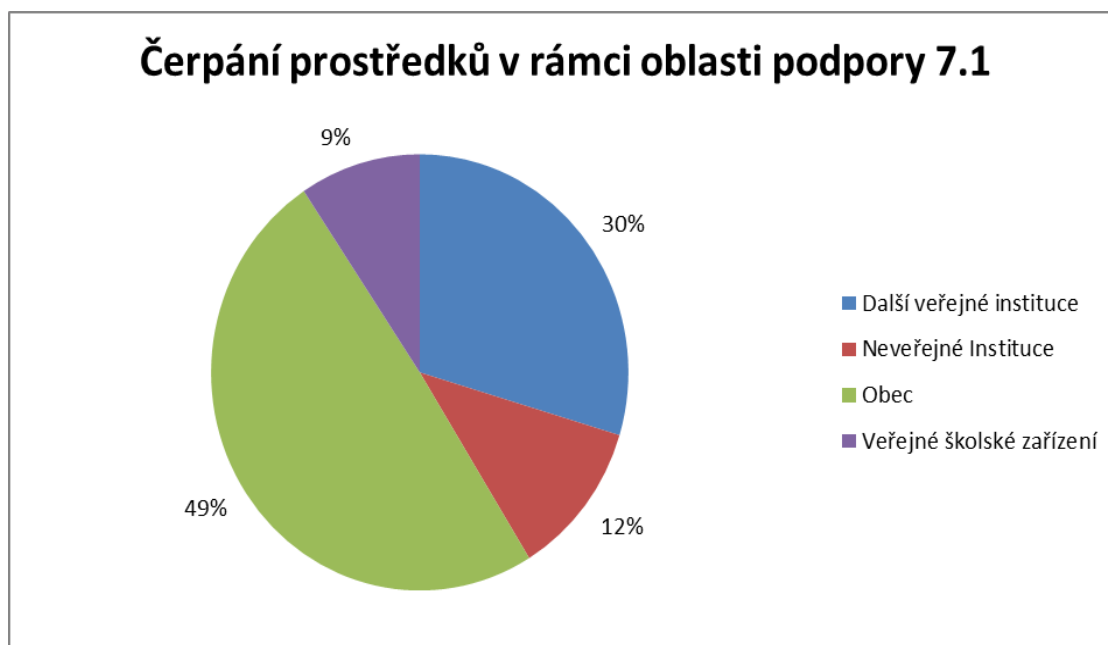
	Zdroj financování	Oblast podpory 7.1	Celkem
Plánovaná alokace	ERDF	1 095,28	1 095,28
	Národní zdroje	193,28	193,28
	Soukromé zdroje	0,00	0,00
	Rozpočet	1 288,56	1 288,56
Aktuální alokace	ERDF	193,70	193,70
	Národní zdroje	34,18	34,18
	Soukromé zdroje	2,71	2,71
	Rozpočet	238,54	238,54

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 24: Finanční alokace v mil Kč pro prioritní osu 7

Prioritní osa 7 – rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu podporuje pouze jednu oblast, na kterou má vyčleněno asi 1,1 miliardu Kč. Celkový podíl čerpání je asi 18,5% a obdobný výsledek poskytuje i srovnání podílu v rámci využitelných prostředků z ERDF (více než 17,5 %).

Finanční alokace dle typu žadatele je uvedena v následujícím grafu.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Obrázek 12: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 7.1

Z grafu je patrný převládající podíl čerpání dotačních prostředků obcemi. Jedná se téměř o polovinu všech zdrojů. Jedná se o více než 117 milionů Kč. Druhým největším příjemcem dotací jsou typový žadatelé ze skupiny další veřejné instituce, jež získali necelých 70 milionů Kč.

Následující tabulka ukazuje rozdělení financí dle ORP v oblasti podpory 7.1.

ORP dle absolutní čerpané částky			ORP dle Kč/obyv.		
Pořadí	ORP	Kč	Pořadí	ORP	Kč/obyv.
1.	Kladno	54 940 170	1.	Valašské Klobouky	1 091
2.	Vyškov	39 314 714	2.	Moravská Třebová	1 017
3.	Jihlava	36 988 185	3.	Vyškov	761
4.	Moravská Třebová	27 571 963	4.	Kladno	451
5.	Valašské Klobouky	25 933 571	5.	Říčany	399
6.	Říčany	22 436 571	6.	Jihlava	371
7.	Brno	22 382 770	7.	Vysoké Mýto	275
8.	Vysoké Mýto	8 976 697	8.	Brno	60

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 25: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 7.1 dle ORP

Alokace zdrojů v rámci dané oblasti podpory směřovala pouze do 8 ORP uvedených v tabulce. Finance sloužili především k zakládání a rekonstrukci center environmentální výchovy.

5.8 PRIORITNÍ OSA 8 – TECHNICKÁ POMOC FINANCOVANÁ Z FONDU SOUDRŽNOSTI

V rámci zaměření prioritní osy jsou alokovány prostředky k realizaci, řízení, monitorování a kontrole všech operací v rozsahu Operačního programu Životní prostředí. Dále aktivity zhodnocující tyto skutečnosti a podporující všeobecnou informovanost. (MŽP a SFŽP ČR, 2010, s. 93 – 95)

V nadcházející tabulce je zachycen stav finanční alokace v milionech Kč vymezenou pro oblasti podpory dle zdroje financování. Tabulka dále porovnává plánovanou a čerpanou finanční podporu.

	Zdroj financování	Oblast podpory 8.1	Oblast podpory 8.2	Celkem
Plánovaná alokace	FS	2 438,58	1 256,24	3 694,81
	Národní zdroje	430,34	221,69	652,03
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	0,00
	Rozpočet	2 868,91	1 477,92	4 346,84
Aktuální alokace	FS	164,42	524,75	689,17
	Národní zdroje	29,01	92,60	121,62
	Soukromé zdroje	0,00	0,00	0,00
	Rozpočet	195,87	1 021,32	1 217,20

Zdroj: Vlastní zpracování na základě RISY (© 2010 – 2011)

Tabulka 26: Finanční alokace v mil Kč pro prioritní osu 8

Čerpání prostředků z prioritní osy 8 – technická pomoc jsou adekvátní dle podílu ostatních prioritních os na stavu profinancování klíčových oblastí Operačního programu životní prostředí. Zdroje pocházejí z Fondu soudržnosti. Prioritní osa má vyčleněnou finanční podporu v rámci téměř 3,7 miliardy korun. Spotřebovaná celková částka se pohybuje okolo 28 %, z fondu pro regionální rozvoj alokovaných do technické pomoci je vyčerpáno asi 18%. Tento stav téměř odpovídá vyčerpaným prostředkům z plánované alokace OPŽP. Konkrétně se jedná o vyčerpání asi 26% celkových finančních zdrojů a téměř 19% z ERDF a FS.

Finanční prostředky v rámci prioritní osy 8, získávaly pouze Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí. Celkově tato částka představovala asi 1,2 miliardy Kč. Celá částka směřovala (dle místa realizace projektů) do Hlavního města Prahy.

6 NÁVRH PROJEKTOVÉ ŽÁDOSTI – REKONSTRUKCE RETENČNÍ NÁDRŽE LÁVKY

Návrhová část diplomové práce zahrnuje návrh projektové žádosti z Operačního programu Životní prostředí. Zvolen byl návrh projektové žádosti z oblasti podpory 6.4 zabývající se optimalizací vodního režimu krajiny. Jelikož nejsou v době zpracování diplomové práce vypsány žádné výzvy, žádost reaguje na výzvu č. 14. Návrh je členěn dle webového rozhraní informačního systému „Bene-fill“, který slouží pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP.

6.1 Rekonstrukce retenční nádrže Lávký

V návrhu projektové žádosti vystupují jako žadatel Lesy České republiky, s. p. Údaje jež jsou automaticky přidělovány systémem „Bene-fill“ jsou znázorňovány jako xxxx.

Identifikace operačního programu a výzvy

Název projektu	Rekonstrukce retenční nádrže Lávký
Žadatel	Lesy České republiky, s.p.
Identifikační číslo projektu	xxxx
Prioritní osa	6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny (ERDF)
Primární oblast podpory	6.4 - Optimalizace vodního režimu krajiny
Podoblast podpory	--Neuvedeno--
Projekt spadá do další oblasti podpory	Ne
Upřesnění pro 6.4 - Jedná se o opatření revitalizace vodních toků, říčních ramen, tvorba a obnova mokřadů a tůní.	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 27: Identifikace operačního programu a výzvy

Základní identifikace projektu

Projekt:

Název projektu	Rekonstrukce retenční nádrže Lávky
Název projektu (anglicky)	Reconstruction of flood pool Lávky
Rozsah celkových uznatelných nákladů projektu	do 1 mil. Kč (projekt menšího rozsahu – viz ID kap. 9.1.2.2.)
Stručný obsah projektu	Předmětem podpory je rekonstrukce malé vodní nádrže v katastrálním území obce Sulimova. V rámci realizace projektu bude opravena čelní a boční hráz, odtěženy nánosy ze zátopy, vybudován nový výpustný objekt a otevřený náhon.
Cíle projektu	Retenční nádrž napomáhá zadržet vodu v krajině a pomáhá zmírnit případnou povodňovou vlnu. Jsou přínosem pro vznik a rozvoj vodního či mokřadního biotopu. Nádrž není určena k chovu ryb.

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill***Tabulka 28: Základní údaje o projektu**

Místo realizace projektu:

Ulice	-----
Číslo popisné	-----
Číslo orientační	-----
PSČ	
Kraj (NUTS III)	Zlínský kraj
Okres (NUTS IV)	Kroměříž
Obec	Sulimov
Ověřeno dne	
Katastrální území	Sulimov
Popis umístění projektu	Retenční nádrž se nachází na okraji katastrálního území obce Sulimov v pohoří Chřiby. Rozkládá se na území stejnojmenného přírodního parku, v sousedství Evropsky významné lokality Chřiby.

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill***Tabulka 29: Místo realizace projektu**

Harmonogram projektu:

Přípravná fáze projektu	1. 9. 2009
Předpokládané datum zahájení zadávacího řízení	15. 2. 2010
Předpokládané datum zahájení realizace projektu	1. 4. 2010
Předpokládané datum ukončení realizace projektu	15. 11. 2010
Předpokládané datum zahájení provozu	16. 11. 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 30: Harmonogram projektu

Typ projektu:

Projekt podléhá pravidlům veřejné podpory	Ne - mimo rámec veřejné podpory
Projekt generující příjmy dle Nařízení č. 1083/2006 (tj. s finanční ana- lýzou)	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 31: Typ projektu

Základní identifikace žadatele

Jedná se o právnickou osobu.

Žadatel:

IČ	42196451
Název subjektu	Lesy České republiky, s.p.
Právní forma	Státní podnik
DIČ	CZ42196451
Typ subjektu	Veřejný
Plátce DPH	Ano
Účetní jednotka žadatele účtu- je:	V soustavě podvojného účetnictví
Předmět činnosti subjektu	<p>Hlavní předmět podnikání:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výkon práva hospodařit k lesům, které jsou ve vlastnictví ČR, k nimž mají Lesy České republiky právo hospodařit, - výkon práva hospodařit k ostatnímu movitému a nemovitému majetku, který je ve vlastnictví státu a byl svěřen k plnění úkolů, a k provozování podnikatelské činnosti s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, - výkon veškerých vlastnických práv k majetku, ke kterému má státní podnik právo hospodařit, s podmínkou souhlasu zakladatele při právních úkonech s určeným majetkem, - činnost odborného lesního hospodáře, - výkon ochranné služby v lesích <p>Další předměty podnikání jsou uvedeny v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Hradci Králové, oddíl AXII, vložka 540, kde je zapsán úplný předmět podnikání státního podniku Lesy České republiky.</p>
Máte živnostenské oprávnění ve vztahu k předmětu podpory?	Ano
IČ bylo ověřeno	xxxx

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill a online databáze ARES (2012)

Tabulka 32: Žadatel

Sídlo žadatele:

Ulice nebo část obce	Přemyslova
Číslo popisné	1106
Číslo orientační	19
PSČ	501 68
Kraj (NUTS III)	Královéhradecký kraj
Okres (NUTS IV)	Hradec Králové
Obec	Hradec Králové
Ověřeno dne	xxxx
Kód adresy	xxxx
E-mail	lesycr@lesycr.cz
WWW	http://www.lesycr.cz

Zdroj: *Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill a Lesy ČR (2012)*

Tabulka 33: Sídlo žadatele

Kontaktní osoba žadatele a statutární zástupce žadatele:

Zde se uvádí kontakt na žadatele a statutárního zástupce – jméno, příjmení, titul, telefon, mobilní telefon, email a funkce.

Informace o právním vztahu k předmětu podpory:

Tyto informace k směřují k podstatě vztahu žadatele k podporované věci. V případě rekonstrukce retenční nádrže Lávký bude stavba po dokončení majetkem Lesů ČR.

Typ účetní jednotky:

Pro podnikatele.

Ekonomické údaje

Přehled o tvorbě a potřebě finančních zdrojů (v tis. Kč) včetně projektu:

č.ř.		Rok			
		2008	2009	2010	2011
1	Tržby	10 866 266	9 271 793	10 378 423	10 825 357
2	Náklady	10 159 455	8 722 122	8 611 953	8 874 419
3	1-2 Bilanční zisk	706 811	549 671	1 766 470	1 950 938
4	Daňová povinnost	245 404	69 934	297 629	332 678
5	Povinné přiděly fondům	28 396	23 500	24 000	24 500
6	3-4-5 Disponibilní zisk	433 011	456 237	1 444 841	1 593 760
7	Odpisy	476 538	430 000	430 000	430 000
8	6+7 Zdroje celkem	909 549	886 237	1 874 841	2 023 760
9	Splátky úvěrů	0	0	0	0
10	8-9 Zůstatek zdrojů	909 549	886 237	1 874 841	2 023 760

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill a Obchodní rejstřík a sbírka listin [online databáze] (2012).

Tabulka 34: Přehled o tvorbě a potřebě finančních zdrojů

Tok peněžní hotovosti Cash Flow (v tis. Kč) včetně projektu:

	Rok			
	2008	2009	2010	2011
Počáteční stav peněžních prostředků (+)	1 053 026	941 356	1 052 066	1 068 864
Příjmy celkem	4 979 890	4 354 671	5 571 470	5 755 938
Platby a výdaje celkem	5 091 560	4 243 961	5 554 672	5 721 470
Hotovost běžného roku	-111 670	110 710	16 798	34 468
Hotovost na konci roku	941 356	1 052 066	1 068 864	1 103 332

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill a Obchodní rejstřík a sbírka listin [online databáze] (2012).

Tabulka 35 Cash Flow

Financování

Veřejný subjekt, projekt mimo rámec veřejné podpory a negenerující příjmy:

Skladba financování projektu		Celkem			Roky
		Kč	% (k CZVV)	% (k CZV)	2010
1	celkové výdaje na projekt	650 000			650 000
2	celkové nezpůsobilé výdaje	108 355			108 355
3	celkové způsobilé výdaje	541 645		100	541 645
4	soukromé financování	0		0	0
5	celkové způsobilé veřejné výdaje	541 645	100	100	541 645
6	podpora OPŽP celkem	487 481	90	90	487 481
7	podpora (příspěvek) z ERDF/FS	460 398	85	85	460 398
8	spolufinancování -národní veřejné výdaje	81 247	15	15	81 247
9	spolufinancování ze zdrojů SR-kap.315/SFŽP	27 082	5	5	27 082
10	spolufinancování ze SFŽP-půjčka na doplnění VZ	0	0	0	0
11	spolufinancování ze zdrojů krajských rozpočtů	0	0	0	0
12	spolufinancování ze zdrojů obecních rozpočtů	0	0	0	0
13	ostatní národní veřejné financování (ONVZ)	54 164	10	10	54 164
14	finanční prostředky ze SR	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 36 Výdaje projektu

Zdroje žadatele vzhledem k celkovým výdajům na projekt:

Zdroje žadatele vzhledem k celkovým výdajům na projekt	Kč
žadatel-vlastní zdroje (rozpočet, bank. účet apod.)	162 519
žadatel-ostatní zdroje vratné	0
bankovní úvěr/půjčka	0
půjčka od veřejného subjektu (např. návratná fin. výpomoc, půjčka od SFŽP)	0
žadatel-ostatní zdroje nevratné	0
dotace od soukromého subjektu	0
dotace od veřejného subjektu	0
Zdroje žadatele na realizaci projektu celkem	162 519
věcný příspěvek	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 37 Zdroje žadatele

Členění typu nákladů:

Charakter zakázky	Způsobilé výdaje [Kč]	%	Uznané způsobilé výdaje [Kč]	%
Přímé realizační výdaje	509 645	100	509 645	100
- realizace	509 645	100	509 645	100
- propagace	0	0	0	0
- osobní náklady	0	0	0	0
Osobní náklady PO 1.1.4 a 7	0	0	0	0
Nákup pozemků	0	0	0	0
Nákup budov	0	0	0	0
Věcné příspěvky - nemovitý majetek	0	0	0	0
Rozpočtová rezerva	0	0	0	0
Projektová příprava	32 000	6	32 000	6
Technický a autorský dozor	0	0	0	0
Správce stavby	0	0	0	0

Charakter zakázky	Způsobilé výdaje [Kč]	Uznané způsobilé výdaje [Kč]
Celkem způsobilé výdaje (CZV) vč. úspory		541 645
Celkem způsobilé výdaje (CZV) bez úspory	541 645	541 645
Zbývá k doplnění CZV	0	0
Typ výdajů	nezpůsobilé výdaje [Kč]	nezpůsobilé výdaje [Kč]
Nezpůsobilé výdaje	108 355	108 355
Úspora provozních nákladů	0	0
Celkem nezpůsobilé výdaje (CnZV)	108 355	108 355
Zbývá k doplnění CnZV	0	0
Celkem výdaje (CV)	650 000	650 000
Zbývá k doplnění CV	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 38: Členění typu nákladů

Seznam nezpůsobilých výdajů:

Neuznatelná položka	Částka [Kč]
DPH	108 355

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 39: Seznam nezpůsobilých výdajů

Celkově tvoří nezpůsobilé výdaje 108 355 Kč.

Vliv na rovné příležitosti a životní prostředí

Vliv na rovné příležitosti:

Vliv na rovné příležitosti	Projekt je z hlediska rovných příležitostí neutrální
Popis a zdůvodnění vlivu na rovné příležitosti:	-----

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill***Tabulka 40: Vliv na rovné příležitosti**

Vliv na udržitelný rozvoj a životní prostředí:

Vliv na udržitelný rozvoj a životní prostředí	Projekt má pozitivní dopad na životní prostředí.
Popis a zdůvodnění vlivu na životní prostředí	<p>Projekt je v souladu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Se státním programem Ochrana přírody a krajiny České republiky 2. Strategií ochrany biologické rozmanitosti 3. Strategií udržitelného rozvoje České republiky 4. S krajskou koncepcí Ochrany přírody a krajiny, retenční nádrž plní funkci krajinotvornou, zajišťuje retenční vodu v krajině a z hlediska protipovodňového ovlivňuje, zpomaluje průběh povodňových vln, dále má funkci biotopu pro vodní a na vodu vázané živočichy.

*Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill***Tabulka 41: Vliv na životní prostředí a udržitelný rozvoj**

Veřejné zakázky

Typ výběrového řízení	Předmět zakázky	Předpokládané datum vyhlášení výběrového řízení
Veřejná zakázka malého rozsahu	Rekonstrukce retenční nádrže Lávky	15. 2. 2010

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 42: Veřejné zakázky

Přínosy opatření

Výchozí situace (problém) a zdůvodnění potřeby projektu	Nádrž se nachází ve špatném technickém stavu. Není již schopna plnit své funkce. Retenční nádrže představují významný prvek v krajině, který má řadu vlastností. Jedná se především o funkci utváření krajiny, zadržování vody v krajině, transformace povodňových vln a také plní funkci biotopu pro vodní a na vodě vázané organismy.
Cíle projektu	Cílem projektu je zadržet vodu v krajině, zmírnění průběhu povodňových vln a rozvoj lokální biologické rozmanitosti.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 43: Výchozí situace a cíl projektu

Aktivity projektu – popis činností:

1. Opatření vytvoří příznivé podmínky pro rozvoj biodiverzity.
2. Utvoří se důležitý prvek krajiny, který bude podporovat zadržování vody.
3. Opatření snižuje ohrožení povodňovou situací prostřednictvím transformace povodňových vln.
4. Retenční nádrž nebude sloužit k chovu ryb.

Lokalizace		
Kat. území	Parcela	Výměra (ha)
Sulimov	1151	1,3855
Sulimov	1152	1,9779
Sulimov	316/2	0,1105

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill a online databáze Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (2004 – 2012)

Tabulka 44: Lokalizace projektu

Předpoklady a rizika realizace projektu	Obnova retenční nádrže nepředstavuje žádné riziko pro přírodu a krajinu. Naopak představuje příznivý vliv na příbřežní oblasti a navazující okolí, čímž dopomáhá krajinné i ekosystémové diverzitě. Při samotné realizaci projektu je důležité dodržovat bezpečnostní zásady z hlediska ochrany přírody a krajiny. Riziko ohrožení nastává pouze při provozu pracovních mechanismů.
Vazba projektu na strategické dokumenty	Retenční nádrž leží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa v oblasti přírodního parku Chříby. Nemá žádnou přímou vazbu na strategické dokumenty. Je však v souladu se státním programem Ochrana přírody a krajiny České republiky, Strategií ochrany biologické rozmanitosti, Strategií udržitelného rozvoje České republiky a i s krajskou koncepcí Ochrany přírody a krajiny.
Vazba projektu na již zhotovený nebo plánovaný projekt, na další realizovaná opatření	Není
Udržitelnost výsledků projektu po skončení podpory z OP ŽP	Žadatel zajistí v následujících letech funkčnost a zachování díla ve stejném stavu, ve kterém bylo uvedeno do provozu.
Nákup pozemku v rámci projektu	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 45: Předpoklad realizace projektu

Celková plocha území pro přirozený rozliv povodní (ha)	0
Celková plocha obnovených nebo zakládáných mokřadních biotopů (ha)	0
Celková vodní plocha obnovených nebo zakládáných vodních nádrží při H_n (ha)	0,1872
Celková vodní plocha obnovených nebo zakládáných vodních nádrží při H_{max} (ha)	0,1872
Celkový objem vodní nádrže při H_n (m ³)	1 497
Celkový objem vodní nádrže nebo poldru při H_{max} (m ³)	2 808
Celková plocha, na které bude realizováno protierozní opatření (ha)	0
Celková délka liniových protierozních opatření (m)	0
Studie podélných revitalizací toků a niv - celková plocha řešeného území (ha)	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě systému Bene-fill

Tabulka 46 Fyzické parametry nádrže

Projekt nepodléhá pravidlům veřejné podpory.

K návrhu žádosti se obvykle předkládá ještě celá řada příloh. Jejich výčet je uveden v PŘÍLOZE II.

ZÁVĚR

Diplomová práce je z převážné části zaměřena na strukturu a stav čerpání finančních prostředků z Operačního programu životní prostředí.

V teoretické části je přiblížena problematika vztahu životního prostředí a regionálního rozvoje, vysvětlen význam trvale udržitelného rozvoje a popsána důležitost krajiny a složek životního prostředí pro rozvoj regionů. Navazují dále politiky životního prostředí, které v současné době určují základní kritéria pro jeho ochranu a to jak na evropské úrovni, tak na úrovni České republiky. Důležité jsou též konkrétní nástroje, kterými se dosahuje zlepšení či zachování stavu přírody. Nejvíce prostoru je věnováno finančním nástrojům zaměřených na poskytování subvencí. Jedná se o národní i evropské programy, do kterých spadá i Operační program životní prostředí. Práce však obsahuje i pohled na ekologické daně a poplatky, či nefinanční nástroje – vzdělávání, dobrovolnost, samoregulaci a velmi účinné normativní nástroje.

Praktická část se nejdříve zaměřuje na strukturu Operačního programu Životní prostředí. Celkově se ukázalo, že čerpání prostředků z OPŽP je příliš nízké. Dosahuje jen jedné třetiny alokovaných zdrojů. Souhrnně jsou nejčastějšími žadateli o podporu obce, což vysvětluje i skutečnost, že obce mohou čerpat téměř ze všech oblastí podpory. Nejvyššího příspěvku, dle místa realizace projektu, dosahovaly ORP, kde se realizoval velký projekt zaměřený na problematiku odpadních vod. Příkladem může být ORP Konice, která uskutečnila projekt zaměřený na kanalizaci za více než 200 milionů Kč. Absolutně nejvyšší částka však směřovala na území Hlavního města Prahy. Tento fakt byl však značně ovlivněn alokací finančních prostředků z prioritní osy 8 – Technická pomoc, jež se zaměřuje na administrativní záležitosti OPŽP, jež spravuje především Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí.

Dále se praktická část zaměřuje na jednotlivé oblasti podpory, rozdělených dle prioritních os. Úroveň čerpání prostředků se zde výrazně liší. Obecně lze shrnout situaci jako neuspokojivou. Velmi nízká využitelnost některých oblastí podpory vybízí k otázce, zda struktura Operačního programu Životní prostředí je zvolena ideálně. Jedná se například o oblast podpory 1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody, kde využití předpokládaných alokovaných prostředků je mizivé. Dalším příkladem může být oblast podpory 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla, která je určena pouze neziskovým organizacím. Na dru-

hou stranu existují subvencované oblasti, které jsou mnohem lépe využívány. Například oblast podpory 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží, kde je vyčerpáno asi 77 % celkové finanční alokace.

Při pohledu na prostorovou alokaci finančních prostředků, jsou realizovány projekty v ORP, které odpovídají specifikaci oblasti dané podpory.

Součástí praktické části je návrh projektové žádosti podpořený z Operačního programu Životní prostředí. Zvolen byl návrh z oblasti podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny. Návrh je členěn dle webového rozhraní informačního systému „Bene-fill“, který slouží pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP. Projekt nese název „Rekonstrukce retenční nádrže Lávký“. Cílem projektu je zadržet vodu v krajině, zmírnění průběhu povodňových vln a rozvoj lokální biologické rozmanitosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografické zdroje:

ČESKO. 2007. *Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod: podle stavu k 12.2.2007*. Ostrava: Sagit. ISBN 978-80-7208-617-7.

DAMOHOŘSKÝ, Milan. 2007. *Právo životního prostředí*. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7179-498-1.

HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg. ISBN 978-80-89401-19-2.

HRADECKÝ, Jan a Ladislav BUZEK. 2001. *Nauka o krajině*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 978-80-7042-804-X.

HRDÝ, Milan. 2006. *Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-137-4.

HUDEČKOVÁ, Helena. 2008. *Regionalistka, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita. ISBN 978-80-213-1413-9.

JENÍČEK, Vladimír. 2010. *Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni*. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-195-6.

JÍLKOVÁ, Jiřina. 2003. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení: nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. Praha: IREAS. ISBN 978-80-86684-04-0.

MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal. ISBN 978-80-87029-56-5.

MEŽŘICKÝ, Václav. 2005. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-003-8.

MOLDAN, Bedřich. 2001. *Ekologická dimenze udržitelného rozvoje*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0246-6.

MOLDAN, Bedřich. 2009. *Podmaněná planeta*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1580-6.

SEJÁK, Josef. 2005. *Základy udržitelné ekonomie přírodních zdrojů a životního prostředí*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7044-758-3.

ŠIMÍČKOVÁ, Marcela. 2002. *Environmentální ekonomie I*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita. ISBN 978-80-7078-530-6.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. 2011. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-340-7.

WOKOUN, René. 2006. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-138-2.

WOKOUN, René et al. 2008. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje:

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Life+* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/life-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Operační program životní prostředí (Osa 6)* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/op-zp-osa-6-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Operační program životní prostředí: Osa 1* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/op-zp-osa-1-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *PPK A (Chráněná území)* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/ppk-chranena-uzemi-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *PPK C Handicap* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/ppk-handicap-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Program péče o krajinu* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.dotace.nature.cz/ppk-programy.html>.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Ukončení programu stabilizace lesa v Jizerských horách* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z:

www.dotace.nature.cz/informujeme-vas/ukonceni-programu-stabilizace-lesa-v-jizerskych-horach-a-na-jestedu.html

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Velkoplošná chráněná území* [online]. © 2012. [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: http://www.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/aopkcr/aopk-cr!/ut/p/c5/DcrddkMwAADgZ-kD9MQkmbIEakRUqWypG4dtUqOh9ZOuT7-e7_YDBXhS1drKam4HVfVAgOK1TFhqYx8j4z2H2AgjDh2Xe6bxZgAKCtkP9XN- iq_pToZYE0ek08NFef6ANPpgxY7y8Bxa3gURxRB_iUS9La1mvjX26I-LDL15nyVBze6dJlwJ6bI-8zX1xPdREkOfx5P1c9hd1yLhl1rZ270d0-aGm6ERcA0DCtE1Y7lVDsmE087DsdVCihekzUO9Ls7fr28G6QaM3WnzD9E9-UQ!/?sentByLeftNavigation=true.

COMMUNICATION DEPARTMENT OF THE EUROPEAN COMMISSION. *Life+* [online]. © 2010 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/environment/128021_en.htm.

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. 2006. *Review of the EU Sustainable Development Strategy (EU SDS) – Renewed Strategy* [online]. [cit. 2012-03-08]. Brusel. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10917.en06.pdf>.

CZECHTRADE. *Financování ochrany životního prostředí* [online]. © 1997-2011 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zivotni-prostredi/financovani-ochrany-zivotniho-prostredi/1000482/51389/>.

ČESKO. 2004. *Strategie udržitelného rozvoje České republiky* [online]. [cit. 2012-03-08]. Praha. Dostupné z: www.esfcr.cz/modules/download/file.php?rew=/1292/SUR.pdf.

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ. *Katastr nemovitostí* [online data-báze]. ©2004-2012 [cit. 2012-02-26] Dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>

EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY. *Policy instruments* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.eea.europa.eu/themes/policy/intro>.

EUROPROJECT. *Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik* [online]. © 2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/69-omezovni-prmyslovho-zneitn-a-environmentlnch-rizik>.

EUROPROJECT. *Udržitelné využívání zdrojů energie* [online]. © 2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/67-udriteln-vyuvn-zdroj-energie>.

FONDY EVROPSKÉ UNIE. *Regionální operační programy* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY. Ředitelství Hradec Králové [online]. © 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.lesy.cz/09999/Stranky/default.aspx>.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Obchodní rejstřík a sbírka listin*. [online databáze]. © 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a130641&klic=nLrCfiTE48jiysxnUhDlsQ%3d%3d>

MINISTERSTVO FINANČÍ. *Registr ekonomických subjektů* [online databáze]. © 2010 – 2011 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2007. *Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013* [online]. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Dokumenty/Publikace/Publikace-Abeceda-fondu-EU-2007-2013>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strategie regionálního rozvoje České republiky* [online]. © 2012. [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Odstraňování starých ekologických zátěží způsobených Sovětskou armádou* [online]. © 2008-2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/zateze_sovetska_armada.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2004. *Státní politika životního prostředí* [online]. [cit. 2012-03-01]. Lanškroun: DOBEL, ISBN 80-7212-283-5 Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika/\\$FILE/spzp%202004-2010.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika/$FILE/spzp%202004-2010.pdf).

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2007. *Principy a harmonogram daňové reformy* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/\\$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf).

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2010. *Judikatura v právu životního prostředí 2010* [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/judikatura_2010.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Environmentální politika a nástroje* [online]. © 2008-2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/environmentalni_politika_nastroje.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Národní programy* [online]. © 2008-2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/narodni_programy.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Poplatky* [online]. © 2008-2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/poplatky>.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2010. *Implementační dokument OP Životního prostředí 2007 – 2013: verze k 3. 6. 2010* [online]. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/392/obecne-predpisy/>.

MOLDAN, Bedřich. 1996. *K otázce souladu ochrany životního prostředí a hospodářského rozvoje*. Sociologický časopis [online]. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro životní prostředí, roč. 32, č. 3. s. 261-277. [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/f13867f147a252f599076638779f7a0ad3ca6edc_294_261MOLDA.pdf.

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ. *Stručně o OP Životní prostředí* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/16/strucne-o-op-zivotni-prostredi/>.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *RISY databáze* [online databáze]. © 2010 – 2011 [cit. 2011-07-15]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz.

RYNDA, Ivan. *Trvale udržitelný rozvoj* [online]. ©1992-2009 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: [http://www-1.sysnet.cz/Test/web-pub4.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB/\\$FILE/tur.pdf](http://www-1.sysnet.cz/Test/web-pub4.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB/$FILE/tur.pdf).

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Státní fond životního prostředí České republiky* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr>.

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Stručně o fondu životního prostředí* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/107/strucne-o-fondu-soudrznosti/>.

ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ BRANDÝS NAD LABEM. *Program péče o krajinu: Národní program Ministerstva životního prostředí České republiky* [online]. © 2003-2012. Dostupný z: <http://www.uhul.cz/poradenstvi/metodiky/PPOK.pdf>.

WORLD COMMISSION ON ENVIRONMENT A DEVELOPMENT. *Our common future* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#III.1>.

Jiné zdroje:

Rozhovor s Bc. Jaromírem Mališkou, pracovníkem Agentury ochrany přírody a krajiny.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.
CnZV	Celkové nezpůsobilé výdaje.
CZV	Celkové způsobilé výdaje.
č.	Číslo.
ČR	Česká republika.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
EIA	Environmental impact assessment.
ERDF	European Regional Development Fund.
ESF	European Social Fund..
EU	Evropská unie.
FS	Fond soudržnosti.
ha	Hektar.
Hmax	Maximální hodnota.
Hn	Neutrální hodnota.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
kap.	Kapitola.
m	Metr.
mil.	Milion.
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj.
MŽP	Ministerstvo životního prostředí.
NO _x	Oxidy dusíku.
NP	Národní park.
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development.
OPŽP	Operační program Životní prostředí.

ORP	Obec s rozšířenou působností.
OZE	Obnovitelné zdroje energie.
RISY	Regionální informační systémy.
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky.
SO ₂	Oxid siřičitý.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Velkoplošná chráněná území	17
Obrázek 2: Graf čerpání finančních prostředků z OPŽP dle typu žadatele.....	40
Obrázek 3: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 1.1	43
Obrázek 4: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 1.3	44
Obrázek 5: Graf čerpání prostředků v rámci podpory 2.1.....	47
Obrázek 6: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 3.1	50
Obrázek 7: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 3.2	50
Obrázek 8: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 4.1	53
Obrázek 9: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 4.2	54
Obrázek 10: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 5.1	57
Obrázek 11: Graf čerpání prostředků v rámci prioritní osy 6.....	60
Obrázek 12: Graf čerpání prostředků v rámci oblasti podpory 7.1	66

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Finanční alokace příspěvku EU pro OPŽP	39
Tabulka 2: Rozdělení finanční alokace OPŽP dle ORP	41
Tabulka 3: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 1	42
Tabulka 4: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 1.1 dle ORP	44
Tabulka 5: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 1.3 dle ORP	45
Tabulka 6: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 2	46
Tabulka 7: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 2.1 dle ORP	47
Tabulka 8: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 2.2 dle ORP	48
Tabulka 9: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 3	49
Tabulka 10: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 3.1 dle ORP	51
Tabulka 11: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 3.2 dle ORP	51
Tabulka 12: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 4	52
Tabulka 13: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 4.1 dle ORP	54
Tabulka 14: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 4.2 dle ORP	55
Tabulka 15: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 5	56
Tabulka 16: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 5.1 dle ORP	57
Tabulka 17: Finanční alokace v mil. Kč pro prioritní osu 6	59
Tabulka 18: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.1 dle ORP	61
Tabulka 19: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.2 dle ORP	62
Tabulka 20: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.3 dle ORP	62
Tabulka 21: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.4 dle ORP	63
Tabulka 22: rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.5 dle ORP	64
Tabulka 23: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 6.6 dle ORP	64
Tabulka 24: Finanční alokace v mil Kč pro prioritní osu 7	65
Tabulka 25: Rozdělení finanční alokace pro oblast podpory 7.1 dle ORP	66
Tabulka 26: Finanční alokace v mil Kč pro prioritní osu 8	67
Tabulka 27: Identifikace operačního programu a výzvy	68
Tabulka 28: Základní údaje o projektu	69
Tabulka 29: Místo realizace projektu	69
Tabulka 30: Harmonogram projektu	70
Tabulka 31: Typ projektu	70

Tabulka 32: Žadatel.....	71
Tabulka 33: Sídlo žadatele	72
Tabulka 34: Přehled o tvorbě a potřebě finančních zdrojů.....	73
Tabulka 35 Cash Flow	73
Tabulka 36 Výdaje projektu	74
Tabulka 37 Zdroje žadatele	75
Tabulka 38: Členění typu nákladů.....	76
Tabulka 39: Seznam nezpůsobilých výdajů	76
Tabulka 40: Vliv na rovné příležitosti	77
Tabulka 41: Vliv na životní prostředí a udržitelný rozvoj.....	77
Tabulka 42: Veřejné zakázky	78
Tabulka 43: Výchozí situace a cíl projektu	78
Tabulka 44: Lokalizace projektu	79
Tabulka 45: Předpoklad realizace projektu.....	79
Tabulka 46 Fyzické parametry nádrže	80

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I Seznam zákonů v oblasti životního prostředí

Příloha P II Výčet požadovaných příloh k žádosti projektu

PŘÍLOHA P I: SEZNAM ZÁKONŮ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ochrana vod

- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,

Ochrana ovzduší

- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Ochrana přírody a krajiny

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatření k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů,

Ochrana zemědělského půdního fondu

- zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů,

Geologie, ochrana nerostného bohatství a ekologického dohledu nad těžbou

- zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, (ve znění pozdějších předpisů),

Odpadové hospodářství

- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů,

Vlivy na životní prostředí

- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posouzení vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

Nakládání s chemickými látkami

- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Prevence závažných havárií

- zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona
- č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých
- zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů,

Nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty

- zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů,

Integrovaná prevence a omezování znečištění

- zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 25/ 2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovací povinnosti v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

Ekologické zátěže a ekologické újmy

- zákon č. 167/2008 Sb., o přecházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. **Průřezové právní předpisy**
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování
- zákon č. 100/2000 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí
- zákon č. 224/2002 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (MŽP, 2010, s. 115-116; Mezřický, 2005, s. 112)

PŘÍLOHA P II: VÝČET POŽADOVANÝCH PŘÍLOH K ŽÁDOSTI PROJEKTU

Přílohy požadované technickou sekcí	Přílohy požadované ekonomickou sekcí
Doklad, ze kterého je patrná právní subjektivita žadatele.	Výkaz zisku a ztráty.
Doklad, kterým je určena osoba pověřená jednáním se SFŽP ČR.	Rozvaha.
Stanovisko místně příslušného krajského úřadu z hlediska potřeb životního prostředí.	Komentář k zajištění cizích zdrojů.
Smlouva o smlouvě budoucí nebo kupní smlouva.	Předběžný návrh na zajištění půjčky.
Ocenění pozemku odborně způsobilou osobou dle zákona č. 151/1997 sb.	Komentář k zajištění zdrojů příjemce na realizaci projektu.
Aktuální výpis z katastru nemovitostí.	Schválený rozpočet a rozpočtový výhled.
Rozhodnutí, závazná stanoviska, či vyjádření orgánů státní správy.	Čestné prohlášení žadatele o nepřidělení jiných prostředků z ostatních operačních programů.
Stanovisko orgánu státní správy (obecní úřad obce s rozšířenou působností).	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
Prohlášení žadatele, že předmětem žádosti není kompenzační nebo nápravné opatření nebo opatření náhradní uložené rozhodnutím orgánu státní správy.	
Potvrzení o zařazení projektu do IPRM.	
Stanovisko včetně příslušného odboru MŽP.	
Stanovisko správce vodního toku k realizovanému opatření.	
Projektová dokumentace pro stavební povolení nebo prováděcí dokumentace včetně položkového rozpočtu.	
Finanční analýza (provozní ztráta).	
Odborný posudek.	
Projektová dokumentace pro územní rozhodnutí případně vyšší stupeň projektové dokumentace včetně položkového rozpočtu.	
Prohlášení žadatele, zda je či není plátcem DPH.	
Čestné prohlášení žadatele, že má dostatečnou administrativní a provozní kapacitu pro splnění povinností týkajících se poskytnutí finančních prostředků.	
Doklad o stanovení statutárního zástupce žadatele, který potvrzuje podpisem žádost o poskytnutí podpory.	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru s panem Mališkou (AOPK 2012)